

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Insertate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invoi-
ială. — **RECLAME** pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 30.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-rii colecțori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 80. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 166.—Anul LXX.

Brașov, Vineri 27 Iulie (9 August).

1907.

O carte prețioasă.

Redacția noastră a primit dela mini-steriul român de agricultură, industrie, comerț și domenii o carte prețioasă intitulată: „România 1866—1906”*) scrisă și edată de amintitul ministeriu din incidentul jubileului de 40 ani de domnie al Regelui Carol I. Cartea voluminoasă, (464 pagini c'o hartă a României și cu mai multe ilustrațiuni) conține o interesantă descriere a țării (descriere fizică), a poporului (schiță istorică-etnică), a organizației și administrației și a economiei naționale a țării.

Ori și cine care vrea să vadă progresele, ce le-a făcut România cam de un veac încoace și mai cu seamă în deceniile din urmă, găsește în lucrarea amintită un bogat și foarte instructiv material. Este în adevăr uimitor a vedea deosebirea cea mare dintre starea țării înainte numai cu 70 de ani și starea ei de astăzi.

In introducerea, ce a scris-o fostul ministru de domenii (I. N. Lahovari) pentru opul *România 1866—1906*, se face un foarte interesant resumat al rezultatelor ce le dau cercetările făcute pe baza numeroaselor documente, statistici, tablouri comparative, monografii etc., asupra dezvoltării țării în acest period, cam de pe la 1835 și 1839, când Thouvenel, fost ministru al Franței, și vestitul mareșal german Moltke, au călătorit prin Muntenia. Eată câteva din datele cele mai însemnate asemănătoare.

Pe când Moltke găsisse că în Muntenia șesul e peste tot lipsit de arbori și a treia parte din el este acoperit cu mărăcinișuri, iar Thauvenel descoperi, că dela malul Oltului până la București țara este pustie, la 1906 s'a constatat că țara a produs 40 milioane de hectolitri de grâu, a treia parte din producțiunea Franței, care are un teritoriu de patru ori mai întins ca al României. Comerțul exterior, care la 1835 se ridica în total la 36 milioane de lei noi, a

*) Această carte a apărut în trei limbi. Ediția românească e tipărită în atelierele grafice Socec et. Comp. București

ajuns la 795 milioane lei în 1905. Asemenea producțiunea petrolului a devenit dela 1866 întreit mai mare. Pe când cei doi călători străini n'au găsit acum 70 de ani nici o șosea împietrită și nici un pod, România posedă astăzi 3880 km. de căi ferate în exploatare și 340 km. în construcțiune.

Veniturile statului cari la 1835 erau abia de 8.876,000 de lei pentru Muntenia și Moldova, au ajuns la 1906 la suma de 278.727,619 lei. Poporațiunea care la 1834 era numai de 3.050,000 de locuitori, a trecut astăzi de 6.500,000 suflete și crește repede.

Așa dar țara are o poporațiune mai mult decât indoită. Cu toate acestea desimea poporațiunii nu e decât 49 locuitori la chilometrul pătrat. Cum însă România are o întindere egală cu aceea ce ar avea-o Elveția, Olanda și două Belgii reunite toate la un loc, sau cum ar avea-o Saxonia, Bavaria, Württembergul și marele ducat de Baden împreună, atunci în ziua când desimea poporațiunii va ajunge ca în Germania, Anglia etc. vor fi pe malurile Dunărei și la marea Neagră 12 milioane de locuitori harnici și inteligenți, locuind o țară fertilă, unde se găsesc produsele cele mai prețioase ale zonei temperate (grâu, porumb, viță de vie) și în a cărui subzol se găsesc bogății imense, din cari numai o mică parte a fost exploatată până acum.

Aceste date îndreptătesc pe scriitor a zice că, văzându-le, Românii înșiși vor învăța a se cunoaște mai bine și a avea mai multă încredere în puterile lor și în destinele viitorului. Două momente nu a atins însă autorul în introducerea sa: Inaintarea pe terenul învățământului și starea în care a fost țaranul român acum 70 de ani și în care e astăzi. De sigur că aici comparația nu ar fi eșit atât de satisfăcătoare ca de pildă aceea ce privește comunicațiunea și înmulțirea poporațiunii. Nu ar fi eșit satisfăcătoare mai ales asemănarea stărei în care s'a aflat și se află țărănimea din România.

Nu e de lipsă să intrăm în amăn-

nunte. Răscoalele țărănești, ce au izbucnit după serbările jubilarie, au dovedit cu prisos cât de mult se deosebește starea țărănimei de celelalte uriașe progrese ce le-a făcut țara dela 1835.

Două mari îndatoriri trebuie să le zacă pe inimă conducătorilor țării și ai poporului: de a da învățătură țăranului și de a îmbunătăți soarta lui, pentru ca progresele rezezi, ce s'au făcut în cei 70 de ani din urmă, să fie trainice și binecuvântate pentru Români și pentru gloria și înălțarea României viitoare.

Revista politică.

Pe timpul căldurilor mari nu se prea face politică. Miniștrii sunt pe la băi, iar părinții patriei s'au retras pe la moșile lor, ca să adune puteri nouă pentru toamnă. Ici-colo mai răsună glasul a câte unui deputat, care caută să dea samă alegătorilor săi despre isprăvile sale din dieta țării. Astfel și vice-președintele dietei Ludovic Navay a vorbit Luni înaintea alegătorilor săi din Batonya, ocupându-se cu aproape toate chestiunile dela ordinea zilei. Intre altele a adus vorba și la *votul universal*, declarându-se aderent al acestei reforme și exprimându-și convingerea că guvernul va presenta în curând dietei o reformă, care va fi rezultatul unei munci și chibzueli serioase. Navay a trecut apoi la conflictul cu Croația, despre care crede că va fi rezolvat spre mulțumirea tuturor, deoarece guvernul n'are nici un gând rău față de Croați.

Toate partidele croate se pregătesc pentru *alegerile nouă*, ce se vor face la începutul lunii Septembrie. Se crede adecă, că dieta croată va fi disolvată peste câteva zile.

Ziarul „Neues Wiener Abendblatt” comentând *întâlnirea prințului Bulgariei cu baronul Aehrenthal*, ministrul de externe austro-ungar, zice că această întrevvedere a avut loc după

dorința expresă a prințului. In conferința ce dânsii au avut, s'au discutat toate problemele balcanice. Din această discuțiune a rezultat că politica Bulgariei corăspunde întru totul cu dorințele și intențiunile marilor puteri interesate. Ziarul observă apoi că România a fost primul stat balcanic care a înțeles în logica propriilor sale interese că trebuie să stea în concordanță cu politica de pace urmărită de Austria și Rusia. — România n'a părăsit nici un moment această cale. Această atitudine a fost adoptată și de Italia în urma întrevederii dela Desio. Atitudinea bărbaților de stat englezi Grey și Hardinge arată de asemenea statelor balcanice necesitatea de a-și revizui opiniunile politice și metodele și d'a se pune de acord cu dorințele și intențiunile marilor puteri.

Cel mai însemnat eveniment dela ordinea zilei în politica externă este *întâlnirea dela Svinemünde a împăratului Germaniei cu Țarul Rusiei*, care a avut loc Luni, Marți și Miercuri în largul mării. Cu aceasta ocaziune atât împăratul Wilhelm cât și Țarul au relevat la dejunul intim, ce s'a dat Marți pe bordul vasului „Sdandard”, legăturile de pretinie, cari unesc cele două case domnitoare și poporul german cu cel rusesc. In onoarea Țarului flota germană a executat în largul mării manevre.

Știri neliniștitoare sosesc din Maroc. Zilele trecute Arabii au ucis în orașul Casablanca mai mulți europeni, între cari 5 Francezi, 3 Spanioli și 2 italieni. De sine înțeles că omorurile acestea au provocat mare spaimă între europenii din Casablanca, cari parte s'au refugiat în edificiul conzulatului francez, parte s'au imbarcat pe vapoarele din port. Guvernul francez și cel spaniol au luat îndată măsurile de lipsă pentru a veni în ajutor supușilor lor și au trimis mai multe vase de războiu la Casablanca. După știrile mai nouă situația în Casablanca s'a înrăutățit. Tribul (seminția) Cabi-

FCILETONUL „GAZ. TRANS.”

Avocatu lui Gligor Poganu.

— Ispravă advocațională. —

I.

— Mă Ilie! — strigă Ionu lui Pavăl, pă Ilia Tomii într'o seară târziu, — mă dar dormi tu?

— Păi dăte-n coa! — ce-mi sbieri dela fereastră, numa ce m'am cuibărit în pat! — Da ce-i mă!

Intr'aceea Ionu intră în casă, și se așează prin întuneric pe laviță. Tudosia durmea ostenită de lucru, — c'asia-s muierile cât ce-și pun capul pe pernă, îndată și încep a visa.

— Te-mbracă iute soață, că mâne dimineață trebuie să fim în Drăgani!

— Ce spui! și de ce fel... mă!

— Să-ti spun... o murit moșu... Gligore Poganu, poimăne i-o fi îngropăciunea... mă o făcut bătrănu tistamnt, eu am visat tare minunat azinoapte, ... dă-i iute mă, să vezi că moșu și-o fi ținut cu-vântul.

— Că doar n'a murit? întrebă Ilie sărind speriat în picioare.

— Ba erte-l bunul Dumnezeu, a murit, și încă știi cum?

— No!?

— Cu capul în brațele avocatului!

— Vai batăl frigurile de sme! Vezi mă, câtă bogăție a avut moșu, nouă n'a voit să ne dea nici cât e negru sub unghie, cum zicea el: „Până eu trăesc dragi nepoței, din averea mea nu-ți păpa un miez, o cojiță, vâ puteți linge pe buze”. Dar aia nu ni-a spus-o, că și la moartea sa, va chiema pe avocat să-i ție lumina.

— Mie mi-se pare frate, că aia cu avocatul la moartea moșului, nu-i lucru curat. Până acum toți moșii de omenie, dacă nu aveau altă, barem muriau omeneste sub patrafirul preotului, — de aici pricina, că Poganu o fost Moșu naibii și în viață și în moarte: Ori cum? el vrea cu avocatul să meargă-n raiu?

— Știe Dumnezeu sfântul. — Poate că cele trei procese nu li-o gătat încă, apoi...

— Apoi cine ția spus vecine Ilie c'o murit Moșu Poganu, — să trezi Tudosia ridicându-și capul pe palma dreaptă, afundată cu cotul în perină.

— Bună seara vecină, — îți speriei somn, — tocmăi acum veni cu carul

Georgea Mării, și într'un suflet rupse și porțița săracu, ca să vie mai cu grabă, nu cumva să ngroape cineva pe moșu, și noi... noi să ne limgem iar pe buză.

— Măi mie nu-mi ese dela inimă pricina cu avocatul, — cum de s'o potrivit avocatul tocmai când o murit Moșu, — că doar în mâinile noastre careva trebuia să-și închidă ochii... Oare ce crezi tu?

— Păi io nimic nu cred, tocmai așa poți să crezi Moșului, cum Avocatului, — că doar în mâinile noastre careva trebuia să-și închidă ochii... Oare ce crezi tu? — Păi io nimic nu cred, tocmai așa poți să crezi Moșului, cum Avocatului, — că doar în mâinile noastre careva trebuia să-și închidă ochii... Oare ce crezi tu?

— Bine, bine, dar odată cu capul noi nu lăsam dreptul nost, el mi-a promis mie firădina, ție pămise via din Hârtop, după moartea lui. Acu iată avocatul ține lumina.

— Zău că Moșu o fost poznaș mare, vedeți că și murind vă face de lucru! zise Tudosia încindându-se cu șorțul.

In urmă Ilie era gata de drum, Tudosia îi puse merinde și de cheltuială zr'o treizeci cruceri.

— No apoi umblați bine, și pă Avocatu ăla întrebați-l că ce vrea el altmin-

trelea, doar n'o vrea să ne ia grădina, care ni-a lăsat-o Moșu?

— Ei! și de ce i-o ținut el lumina?!

— Dar cine afurisenia l'o trimis pe el tocmai atunci la moșu?

— Si moșu cum de s'a spovedit avocatului și nu părintelui?

— Știi ce? Intâiaș dată noi merem la popa, el ni-a descuta nevoia asta, că-i lumea pe dos bre, nici muri nici trăi să nu mai poată omul numai cu avocat?

Cei doi nepoți săraci ai bogatului Moș Poganu, eșiră în stradă și sfătându-se trăgeau din luleaua cu țevă scurtă, ajunsă la drumul țării și pășiau ca doi sprăcece spre satul Drăgani, unde-iaștepta moșul culcat pe pat de flori, avocatul cu pricina, și popa Nicolae cu sfatul sfinției sale.

II.

In casa comunală din Drăgani erau mai mulți oameni adunați, și din sat și din străini, căci Moșul Poganu ar fi având multe rudeni, mai ales după moarte, căci altcum nu putea fi așa bogat, și copii în viața lui n'a avut, cu toate că trei

lilor s'a îndreptat spre oraş cu gândul săucidă pe toţi europenii. La cererea autorităţilor marocane au debarcat pe uscat 100 de soldaţi francezi şi marocani, ca să vină într'ajutor europeanilor. În drum spre oraş s'au întâlnit cu cete de Cabili. În lupta, ce s'a încins, Cabili au fost respinşi din oraş. Numeroşi Cabili au fost ucişi. Din partea trupelor au fost răniţi 5 marinari şi un ofiţer francez. Totodată crucişătoarele „Galilee” şi „Du Caya” au început să bombardeze satele din apropierea oraşului; cari au fost cu desăvârşire distruse. Mai multe sute de indigeni au fost ucişi şi răniţi. Actualmente oraşul Casablanca este ocupat de trupele debarcate. O telegramă mai nouă spune, că trei vase franceze de războiu au plecat cu mare viteză din portul Oran spre Casablanca.

Şcoalele noastre.

Sub titlul acesta scrie »Biserica şi Şcoala» din Arad următoarele:

Privirile sunt atânlite la executarea legii şcolare. Acum cunoaştem şi instrucţiunea ministerială privitoare la executarea art. leg. XXVII ex 1907. Este vremea să ne precizăm acum şi noi poziţia, ce avem să o luăm în afacerea şcoalelor noastre.

În decursul lunii August are să se întrunească Consistorul metropolitan, ca for legal asupra întregii metropolii. Până nu se va pronunţa această corporaţiune bisericească, în sensul legii chiar, şcoalele au să rămână între cadrele lor de până acum, încă trei ani de zile.

Venerabilul Conzistor metropolitan sigur va compeni situaţia, aducând interesele învăţătorimii în concordanţă cu interesele vitale ale bisericii. Drept aceea atragem atenţiunea învăţătorimii la cadrele legale, ca nu cumva eşind din acele, să vină în conflict cu ordinea legală din biserică. Înţelegem aci pe cei ce cred a putea cere direct întregirea salarului, cu înconjurarea jurisdicţiei consistoriale, cu atâta mai ales, căci şi așa n'ar fi primite şi așa să expun la inconveniente jignitoare pentru dânşii şi compromiţătoare pentru morală corpului învăţătoresc.

Alţii iarăşi se ocupă cu gândul de a preda statului şcoalele, interpretând această predare așa, că nouă ne-ar rămânea edificile şi pământurile şcolare spre a le folosi pentru obştea bisericească. De fapt însă la predare ar trebui să cedăm statului toată averea şcolară, tot ce au agonisit părinţii noştri. Cine nu tresare la acest gând?

Instrucţiunea ministerială, dominată de tendinţele cunoscute patriotice, este împărţită în 7 capitoli:

Capitolul I tractează beneficiile învăţătorescilor. Despre fiecare staţiune învăţătorescă să drezează un protocol de dotaţiune. Dotaţiunea astfel stabilită serveşte ca bază salarului învăţătoresc. Aci este vorba să se iee în seamă averea şcoalelor noastre.

Capitolul al II-lea tractează procedura acordării ajutorului de stat, accentuând ca condiţiune cardinală: propunerea corăspunzătoare a limbei maghiare şi cultivarea spiritului patriotic.

mueri harnice şi frumoase l'au servit în timp de 70 de ani. Trei neveste a avut, dar au murit, trei procese îl năoşiau mereu, şi trei pizmaşi de moarte iau supărat şi amară bătrâneţele. Aceia trei inimi ai lui erau trei preţinşi nepoţi: Ilie Păun al Tomii, Ionu lui Pavăl şi Văsălie Stingheruş, cel mai aprig dintre toţi; care n'a vrut nici să se însoare, până ce trăieşte moşul.

Aceştia şi cu alţii nescrişi aci în catastich, toţi au bâzdărit, lăsându-şi lucrul, care mai de care, să îngroape pe Moş-Gligore Pogan, bogatul împrejurimii.

— Dar voi ce căutaţi pe aici bre! se ineptă Văsălică Stingheruş către ceialalţi, poate şi voi a-ţi vrea să-i fiţi nepoţi lui moşu meu? d'ăia n'o fi vorbă, mai bine mergeţi şi vă cătaţi de lucru. Pe moşu i-o îngrop dacă vă spun. Io Văsălie Stingheruş din Drăgani, doar nu mi-o lăsa pe tata tatii să-l îngroape străinii, ori cum?

— Cei mă! cei! Poate numai tu vei fi moştean? Aho! începură acum Ilia Tomii punându-se cocorat înaintea celui, mă opştarule, făcău alb pe cap, că tat'o nioi n'o umblat măcar pe lângă spiţa moşului, dar tatăl meu Toma Heleru, a fost

Capitolul al III-lea specializează condiţiunile ajutorului de stat. Intre aceste se remarcă dispoziţia, că nu este suficientă simpla ţinere a elevilor 6 ani de zile în şcoală, ci se recere efectivă executare a planului de învăţământ. Şi până când nu se va dovedi, că în şcoală cu limba de propunere nemaghiară, s'a introdus aievea planul de învăţământ aprobat de guvern, precum şi întrebuiţarea recuizitelor, manualelor şi a lecturii patriotice aprobate de guvern, — ministrul nu acordă ajutorul de stat.

Capitolul IV-lea cuprinde în sine condiţiunile generale de existenţă, — independente de ajutorul de stat — pentru toate şcoalele cari nu sunt de stat.

Aici § 17 a legii, care cere dela învăţător să »cultive şi întărească în sufletul şcolarului spiritul alipirei către patrie» se interpretează așa: »Învăţătorul e dator a desvolta şi cultiva, atât în activitatea sa învăţătoare cât şi educatoare alipirea către patria maghiară. Şi atât în şcoală, cât şi afară de şcoală, cu cuvânt stăruitor, cu exemplul viu, cu un cuvânt, prin toată activitatea sa să întărească spiritul patriotic.

Capitolul al V-lea tractează procedura disciplinară, introducând şi pentru şcoalele noastre regulamentul disciplinar de stat, aplicând § 22 şi la delictul »agitaţiei contra naţionalităţii».

Capitolul al VI-lea obligă şi pe învăţătorii monachi la jurământ.

Capitolul al VII-lea tractează procedura în înţelesul strâns luat, făcându-se îngrijire şi de retribuţiunea funcţionarilor exmişi în afaceri şcolare.

Din aceasta instrucţiune, chemată să intruzeze art. leg. XXVII 1907, este evident, că obligamentele rezonului de stat, adecă datorinţele noastre sunt imperative; iar drepturile, adecă împărtăşirea în ajutorul de stat sunt ipotetice. Peste tot urcarea salarelor învăţătorescilor este contemplată numai pentru viitor, poate când vom avea puţini învăţători, cei de acum vor rămânea cu iluzia.

Nu zicem că imperativul a înghiţit pe ipoteticul, nici că salarele învăţătorescilor zugrăvite sunt fata morgana pentru învăţătorii noştri; dar o zicem sus şi tare acum în clasul al unsprezecelea, »să nu nădăjdum în boeri şi în filii oamenilor» ci să ne mântuim şcoalele.

Venerabilul Conzistor metropolitan este chemat a ne arăta ceea mântuirei, până atunci: »staţi pe loc!»

† Pictorul Nicolae Grigorescu.

Bucureşti, 25 Iulie v. 1907.

Viaţa e frumoasă atunci când ai suflet ca s'o înţelegi — şi e așa de frumoasă natura, când ai ochi şi suflet ca să-i pătrunzi farmecul.

Ai-at viaţa cât şi natura farmecă unori pe cel mai rămas în urmă suflet. În felul acesta, într-o măsură suntem toţi artiştii. Dar totuşi, pentru mulţi, de când a murit Nicolae Grigorescu, natura nu va mai fi atât de frumoasă. Vor rămânea pânzele lui cu pădurea, cu dealul şi câmpul, cu vara, cu toamna, cu viaţa, așa cum e a muncitorului de la sate, dar nu mai e de azi înainte ochiul, care să descopere farmecul altor primăveri, nu mai e acel pe

care îl ştiam înfrăţit cu natura şi cu viaţa poporului.

Nicolae Grigorescu s'a născut la 15 Mai 1838. După ce termină studiile gimnaziale intră la un zugrav de biserici trăind pe la târgul moşilor icoanele spre vânzare. Aici primi cele dintâi noţiuni de pictură.

Pe la 1860 căpătă un ajutor spre a se duce să studieze pictura la Paris, unde stătu vre-o doi ani urmând la şcoala de arte frumoase.

La 1863 se înapoie la Bucureşti. Călători prin Italia, Grecia, Anglia şi ori unde credea că poate găsi prilej spre a-şi desăvârşi talentul. De la început dete lucrări de pref. Publicul însă, care pe vremea aceea era în parte nepregătit, în parte stăpănit de pictura, de arta străină, sau indiferent pentru ori ce fel de artă — nu vrea să recunoască pe Grigorescu, care chiar în timpul studiilor la Paris, lucrase câteva bucăţi, cari atrăseseră atenţia cunoscătorilor, ba împreună cu mai mulţi pictori din Paris organiză şi o expoziţie pe care vizitând-o şi Napoleon al III-lea, cumpără un tablou de al lui Grigorescu. Câteva ziare de seamă din Paris ziceau de tânărul Grigorescu, că are o »extraordinară originalitate» o »mână de măestru» »ferusitate de penel», »varietate în gama sa de la cea mai extremă delicateţă până la cea mai extremă vigoare» etc.

Venind în ţeară Grigorescu s'a luat la luptă cu indiferenţa, cu ignoranţa publicului în chestiuni de artă şi de multe ori chiar cu răutatea, dar mai presus de toate, cu lipsa.

Aşternuse pe pânză frumseţi din toate colţurile ţării sale, din toată viaţa inconjurătoare şi din viaţa tuturor. Dar expoziţiile de pictură ale renaşterii româneşti, pe cari cu multă trudă şi multe jertfe le aranja Grigorescu, nu erau căutate.

Nu mai după mulţi ani, câţiva tineri, cari începuseră să-l înţeleagă, au pornit o adevărată luptă întru desmorţirea publicului românesc, spre a se adăpa la cea mai aleasă artă, care îmbrăţişa viaţa şi natura noastră. Încet încet lumea a început a se apropia chiar cumpărând. Câteva tablouri fură cumpărate de palat; ear de aci înainte expoziţiile lui Grigorescu erau tot mai dese şi mai mult cercetate, ear tablourile se vindeau scump.

Atunci s'a retras biruitor la Câmpina muncind necontent în tovărăşia celor două mijloace de inspiraţie: natura şi viaţa ţărânimii la Câmpina, unde muri în ziua de 21 Iulie, acest an.

După cum Coşbuc a interpretat prin vers natura şi mai cu seamă viaţa ţărânimii din Ardeal tot așa Grigorescu prin pictură în România.

S'a zugrăvit multă vreme, fie în scris fie pe pânză, ţăranul şi viaţa lui în natură, dar toate erau înainte, căutate, toate erau de sărbătoare. Era ţăranul frumos îmbrăcat cochet, numai bun să-l pui în

locul căsii, iar unii tocmai în şi zise babei, că Doamne iei cum ar griji-o, la una ca aceea, cu lingura iar băga imbu-cătura în gură, iar măsteca ca la copii cei mici, şi ar ţinea-o mai altcum decât pe o doamnă ce are penză la oraş. Ba Mitru lui Neculae, — şi el o rudă — iute adusă dela cărciuma din vecini o porţie de pă-lincă babii, să-şi moaie biata cel piept uscat şi dogit, şi acum de-a nemica era toate, că baba striga în gura mare, că dintr'odată are încă astăzi numai departe, să întăbuleze toată averea pogăniască pe Mítica lui Nicu.

— Păi dar trebuie să ştiţi oameni de omenie, că iacă eu am carte de botez, precum că îi sunt nepot lui moş Poganu, zise un alt făcău venind şi el furtunat pe uşa sfatului...

De-odată se intrerupe toată sfătuirea, pe uşe intră judele comunal, notarul şi un domn tare în negru îmbrăcat.

Din mulţime se auziau voci, că ba aştai avocat, în a cărui mână albe, domneşti a adormit moşu.

— Săteni! — începură birăul, — fiind-că moş Gligor Poganu a murit, D-zeu să-l ierte, şi fiindcă dacă a murit, trebuie să-l îngropăm cu cinste şi cu omenie, dar tre-

faţa aparatului fotografic. Momentele şi scenele din viaţă, cele mai adeseori erau prea bătător la ochi, căutate.

Natura lui Grigorescu n'are linii căutate, e așa cum e când arde soarele sau când bate vântul; nu e frumoasă într'un fel, dar e grozavă în altul pentru că e sălbatică şi atunci e frumoasă.

Intr'un peisagiu de toamnă cam greu ai putea să vezi culoarea palidă a vegetaţiunei, dar vei vedea salcia încovoiindu-se şi impletindu-şi ramurile în bătaia vântului. Cătă bogătie de viaţă şi cătă simplitate în *Păstoriiţa cu oile*, care stă culcată pe pajişte, nepăsătoare, cu ochii pierduţi în vag, poate visători, dar nici odată munciţi. Cătă viaţă în *Laia de ligani*, unde abia se deosebeşte dobitocul purtător de povară din însăşi povara, din praf, din amestecul de oameni, de animale mărunte, purtând fiecare povara lui. Şi dacă priveşti mai mult şi mai atent începi să auzi zarva, vei auzi un câne lătrând, un porc care guifă, supărat că un ţigănuş din urmă îl ţine de scurt. Vei simţi apoi însu-ţi focul dogoritor al soarelui; tei vei simţi chiar mergând cu ei alături spre o ținţă, un adăpost sau un loc de popas mai îndelungat.

A lăsat mai multe tablouri reprezentând scene din războiul pentru neatărnare, pe care l'a cunoscut văzându-l.

În anul 1906, anul jubileului de 40 de ani de domnie a Regelui Carol şi tot atâţi ani de muncă grea dar roditoare a lui Grigorescu în ogorul înţelenit al frumosului — s'a aranjat în palatul artelor o expoziţie retrospectivă — cea din urmă — a operei lui.

Toţi acei, cari vor scrie odată istoria picturii româneşti, vor începe cel dintâi capitol al lui Nicolae Grigorescu.

Radu Văleanu.

La înmormântarea, care a avut loc Luni d-l Dr. Istrati a rostit următorul discurs funebru:

Intristată adunare!

Suflet ales, artist în înţelesul larg al cuvântului, Român neaoş şi desăvârşit, eată cine a fost Grigorescu.

Cu el se duce la nemurire încă una dintre marile figuri ale jumătăţii a 2-a a veacului trecut, dintre puţinele, ce se mai află în viaţă şi cari au contribuit așa de mult la buna vază a neamului românesc.

Grigorescu ocupă un loc deosebit între aceşti uriaşi ai neamului.

Pe când alţii luptau din răputeri să recapete vechile drepturi ale ţărilor surori subjugate şi neunite; pe când unii desgro-pau din viaţa Românilor de pretutindeni, comori de frumseţe literare, cari arătau firea aleasă a acestui popor; pe când alţii năzuiau rodnic în toate direcţiunile muncii omenesti spre a arăta priceperea Românilui, atât de prigonit şi hilit de toţi, încât ajunsese a se crede singur nedestoinic la multe făpturi, el, Grigorescu, avea o misiune nobilă de desăvârşit şi pe care a dus-o cu cinste la bun liman.

În artele frumoase şi în special în pictură, Românii avuseseră pictorii lor, zugravi cu deosebire de lăcaşuri sfinte, şi

bue să i citim testamentul, poate în el o fi rânduit comăndarea, şi precum că unde să-l aşezăm, eată dar domou notarăş să citiască testamentul lui Poganu, dar voi să-l ascultaţi fără nici o imputare, că de unde nu pe toţi vă scot afară!

— Pe mine n'o să mă scoţi din bunu mieu — rânji Tudora, înghiţând piourul ultim din porţia de jinars, apoi pântru mine măcar citiţi, măoar vă luaţi de cap, că ce-i a fetii mele e şi al meu, iar de muriam eu mai nainte, ori nu lor le rămânea?... —

— Ce le-ar fi rămas rogu-te, — întreba Stingheruş — că tu n'ai nici mătura în casă!

— Taci neghibule, ori nu aceea le rămânea lor după mine, ce rămâne acum după ei mie?

— V'am spus că o să vă zvrăi afară! dar nu tăceţi? zise judele încruntat şi închise uşa pe dinlăuntru, prin care faptă îndoelnică bagă pe toţi în groază.

Auziţi testamentul:

III.

În o tăcere de moarte, începură notarul Moiş a citi: În numele Tatălui, Fiului şi Sf. Duch!

cari se strânseseră cu încetul în fața străinilor veniți de pretutindeni și din care unii, mai ales în vremile mai din urmă, erau niște măzgălituri.

Nemuritorul Gheorghe Asaki, cătră 1809, la Roma, făcu întâiul între altele, căci este singurul mare enciclopedist ce am avut, și pictura.

În un atelier din Roma cunoscui el pe divina lui Bianca Mileși, care îl făcu mai patriot și mai daco-roman, cum o spune el însuși.

Intors în țară el care creia în Moldova școalele, teatrul, opera, ingineria hotarnică, publicistica și atâtea alte lucrări minunate și utile, făcu și primele picturi cu subiect românesc. Plășii țării, Domnii Moldovei, bisericile cele măndre, Traian și Dochia, între multe altele, fură subiectele alese de el.

Aman, oțelit în luptele dela Sevastopol, se ridică în iubirea noastră, creiând școala artelor frumoase din București și făcând pânze de o adevărată valoare artistică, din care numeroase relative la viața românească.

Acela însă, ce se ridică sus de tot, ca un șoim de munte; acel ce dovedi în mod desăvârșit, firea artistică a Românului; acel ce diviniza plaiurile, câmpiile, florile și pe Româncea cea gingașe; acel ce fixă, pe vecie, pe pânze nemuritoare, viața românească, portul și obiceiurile, cari din nefericire se dau așa de iute uitării, acela, mai pe scurt, care a lăsat urmașilor să vadă cum era pe timpul lui, omul, țara și cerul nostru frumos și plin de farmec, este el, care până în prezent e pictorul neîntrecut și admirat de toți, este el, patriotul curat și sincer, ce și-a iubit cu căldură neînchipuită țara și neamul, cărora le-a închinat cu drag toată puterea geniului și muncei sale.

Am spus-o și altădată și o repet din nou și acum, cu mai adâncă convingere, că dacă bunul Dumnezeu ar întreba și neamul românesc, cu ce a năzuit și ce prinos a adus și el în mersul înainte al omenirii, de sigur că între puținele nume ce s'ar pune în fața Atotputernicului ar fi cu deosebire acel al lui Grigorescu.

El e o glorie a românismului și cineva în omenire.

Iată de ce Academia Română, în numele căreia rostesc aceste cuvinte, a fost fericită a-l numi membru de onoare, neputând face altfel în actuala ei organizare cam vitregă artelor frumoase și iată de ce prin vocea mea vine ea să arate partea mare, pe care o ia la pierderea sa.

Grigorescu a trăit. Dar durerii pierderii sale să adăugăm cu recunoștință mulțumirea sufletească ce simțim, prin aceea că grație tocmai acestei vieți, ni s'a dat dovadă de ce poate neamul nostru și în luminosul câmp al artelor frumoase.

Să urăm acum în fața resturilor aceluia ce duse o viață aleasă și înălțătoare, ca în curând să se realizeze ceea ce dorea el așa de mult și anume, ca alții să-l urmeze cu aceiași putere pe calea deschisă de el.

Fie-i țărâna ușoară!

STIRILE ZILEI.

— 26 Iulie v.

O adunare extraordinară a reprezentanței orașului Brașov s'a convocat pe Sâmbătă, în 10 August 1907 în sala din casa Sfântului la 3 oare p. m. — La ordinea zilei sunt: Contractul de învoială cu erariul financiar reg. ung. despre dările consumului

„Sufletul meu îl dau în mâna bunului, puternicului și înduratăului Dumnezeu!

„Puțin bine am făcut în viață și mult rău! Am fost foarte avar, mi-au fost dragi banii și averea. Avaria m'a dus la păcat, la păcat de a aduna mulți bani. Acu banii rămân aici, iar păcatu s'o legat de bietul meu suflet ca scaiul de oaie, de bani nu eu am bucurie, ci moștenitorii mei. Avere mea în bani gata constă din douăzeci mii floreni. Rudenii nu am, că de cumva aveam rudenii, nu aveam avere, dar fiind-că în viața mea trei oameni m'au năcăjit mai mult, iată dar năcăjitorii mei, pe deplin trezi și sănătoși fac testamentul, ca: 10 mii fl. las pe sâmbăta sfintei biserici, căreia în viața mea o lumină nu i-am dat.

Zece mii să se împartă frățeste între cei trei mari pizmași ai mei și anume în felul ăsta:

de vin și de carne pe anul 1908 event. pe anii 1909 și 1910 și propuneri asupra emisului ministrului de interne reg. ung. Nr. 75167/907 referitor la răscumpărarea rentei de coroane ung. Nr. 1816 în sumă de 2,936.400 cor.

Moartea unui Român brașovean în America. Cetim în foaia „Românul” din America: Ioan Frunză din Brașov, sosit în America cam devr'o trei ani, venise în orașul Dundee Ohio, unde lucra la o mină de cărbuni împreună cu mai mulți români din comuna Vad (Făgăraș). Aci el lucrase în două zile, adevă 5 și 6 Iulie. Duminecă în 7 Iulie, Ioan Frunză se duse împreună cu câțiva români să se scalde în râul din apropiere. Unul din cei ce-l însoția, anume Iacob Vulcan, din comuna Vad, a zis că el fiind un bun înotător, v'a încerca să vadă cât e de adâncă apa, și să dea la fund, unde găsi o adâncime ca un fel de groapă, ca la 6 metri de adâncime. Vulcan eși afară și spuse la ceilalți, ca să se ferească de a se apropia de acel loc, spre a nu se întâmpla vr'o nenorocire, apa fiind destul de adâncă, din care cauză un înotător slab se putea ușor îneca. Nu mult după aceea Ioan Frunză uitând de povețele lui Vulcan, se apropia de locul unde era groapa și lunecă în adâncime. La moment Vulcan se scoborî în adâncimea apei, ca să scape pe nenorocitul Frunză, însă când eși aproape de-asupra apei, Frunză care se svârcolea în brațele lui Vulcan, i scăpa din mâni și se scufundă de nou în adâncime. Celălalt se scoborî din nou în apă, dar de astădată Frunză, care își perduse cunoștința, se înleștă de Vulcan cu brațele, astfel că acesta nu mai putea face mișcările necesare spre a eși la suprafață. Câte-va minute cei dela țărâm a stat în așteptare, să vadă pe Vulcan eșind la suprafața apei. La câte-va minute eși Vulcan la suprafață, plosnindu-i apa pe nas, și lipsit de puteri, iar nenorocitul Frunză s'a înecat. Abia pe la ceasurile 5 seara l'a putut scoate din apă. În mormântarea a avut loc în ziua de 8 Iulie în cimitirul din localitate, fiind petrecut la locuința de veci de mai mulți români din comunele Vad, Palos, și Racovița, precum și un număr frumos de Englezi.

Noul vapor român „Dacia”. Pe noul vapor „Dacia” s'a făcut o schimbare la cazane, instalându-se pulverizatorul „Vulcan”, o invenție a mecanicului român M. Vasiliu. La experiențele făcute cu acest pulverizator toți au rămas satisfăcuți, numărându-l idealul tuturor aparatelor similare cunoscute până acum, deoarece nu face zgomot, nici trepidațiuni, și pe lângă aceasta nu atacă nici căldările, căci flacăra e împărțiată, nu centralizată, pe lângă aceasta face și o economie de 30 la sută apă de alimentare și tot pe atâta păcură. „Dacia”, în urma acestei instalări la mașini, și-a început eri cursele regulate.

Cununii. D-nul *Alecse I. Bugescu* din Turcheș (Săcele) și d-șoara *Eleflera I. Furnică* din Brașov își vor serba cununia religioasă Duminecă în 29 Iulie st. v. (11 Aug. st. n.) a. c. la oarele 12 din zi, în biserica Sf. Nicolae din Prund, Brașov.

— D-nul *Ioan I. Jalea* din Satulung și d-șoara *Marioara St. Boros* din Cernatu își vor serba cununia religioasă Duminecă în 29 Iulie st. v. (11 Aug. st. n.) a. c. în biserica nouă din Satulung (Săcele).

Un atentat îndrăzneț la viața regelui Portugaliei. Regele Portugaliei nu se bu-

Trei mii lui Ionu lui Păvăl din Broșcoi, lui Ilia Tomii tot din acel sat iar atâta, la avocatul Pandur Arsenie din oraș 4000, fiind-că el și-o bătut mult gura pentru paguba și necazul meu.

Dar datorii sunt acești trei oameni, ca la înmormântarea mea să plângă cu lacrimi, iar pe inima mea în cociug să pună fie-care câte o sumă de 200 floreni așa ca eu să-i am aceștia la mine și numai după acelea, împlinite întocmai, pot moștenitorii mei avea testarea de mai sus. În mormântare simplă, și cu inimă curată.

Scris'am eu cu mâna mea, în satul Drăgani, pâla Sănmihai de toamnă, în anul Domnului 1870, și doi martori am aflat, cari n'au știut ceti, da numa a știut serie.

Martori: Testatorul:
Văsilie Stinghier, G'igor Poganu.
Ilia Tomii.

cură de prea mari simpatii în mijlocul poporului său. Regele a călătorit luni la niște băi, și pe când voia să se dea jos din tren, un țaran, care era în apropiere, se repezi la dânsul, îl strînse de gât cu amândouă mâinile, voind să-l sugrume. Din norocire încercarea n'a succes. Poliția voind să aresteze pe îndrăznețul făptuitor, poporul adunat l'a luat în apărare, scăpându-l din mâinile poliștilor.

Necrolog. În Brașov a încetat Mercuri din viață *Ștefan Belindeșcu*, comerciant, după o scurtă suferință, în etate de 51 ani. În mormântarea se va face Sâmbătă în 28 Iulie (10 August) a. c. la oarele 2 p. m. în cimitirul gr. or. dela biserica Sfintei Treimi de pe Tocile. — Fie-i țărâna ușoară.

— În Abrud a încetat din viață *Maria David n. Macavei* după scurte suferințe, în 6 August a. c. în al 33-lea an al vieții și al 15-lea a fericitei sale căsătorii. În mormântarea se va face astăzi Joi, în 8 August a. c. la oarele 3 d. a. în cimitirul gr. cat. din loc. — Odihnească în pace!

— Primit din București trista știre despre încetarea din viață a d-lui *George I. Docan* din Bărlad, distins membru al partidului conservator, a cărui moarte prematură aduce adâncă întristare numeroasei sale familii și mai ales insoalabilei sale soții *Jidonia Docan n. Popp*. Corpul va fi înbalsamat și transportat la Bărlad, unde va fi depus în cavoul familiei.

Congresul internațional de petrol la București. Din București se anunță, că consiliul de miniștri a autorizat pe d-l Anghel Saligny, inginer, inspector-general și președinte al Academiei române, să ceară autorităților concurs pentru organizarea congresului internațional de petrol, care se va ține în București la 5 Septembrie st. n. a. c.

Petreceri. *Tinerimea studioasă din Bran* invită la petrecerea cu dans, ce se va aranja Vineri, în 9 August st. n. (27 August st. v.) 1907, în sala dela hotel Bran (Mühlbacher). Începutul la 7 1/2 oare seara precis. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea *Gimnaziului român din Brad*. — Prețul intrării la bunăvoiața P. T. public.

Postul de medic cercual în Vlădeni. În Nrul 158 al „Gazetei” s'a publicat concursul pentru postul de medic cercual în Vlădeni. Atragem atențiunea candidaților români la acest post, într'un cerc curat românesc.

Un apel. Membrii corului bisericesc gr. or. român din Brașovul-vechiu, toți fii de țaran, voesc ca să mărească biblioteca lor, constatătoare până acum numai din 60 volume. Existența corului în sine, — pretinzând jertfe, cari pentru acești fii de țaran sunt destul de mari, membrii corului au hotărât ca pentru sporirea bibliotecii să apeleze la P. T. public și în deosebi la autorii români.

Rugăm deci pe stim. domni, cari voesc să doneze pentru bibliotecă, a trimite exemplarele pe adresa: *Dumitru Căpătină, str. Hirscher Nr. 2*. — Pentru comitetul corului: *D. Jaliu*, secretar.

Revoltă într'o închisoare rusească. Din Simbirsk se anunță, că în închisoarea de acolo prizonierii politici au dezarmat și pus în lanțuri garda. Trupele au alergat în ajutorul gardei, dar ele au fost întâmpinate cu focuri de pușcă, la care au răsunat. Un prizonier a fost ucis și mai mulți răniți. Ordinea a fost apoi restabilită.

Toți se îndesuiră la ușe. numai erau rudenii, Mitică cerea: fadarăt dela baba prețul rachiului. Și ceilalți toți s'au împărțiat care încotro.

Îngroparea s'a întâmplat în bună ordine, jalnicii ascultători-au fost tare puțini, preotul era posomorât, iar Ilie și cu Ionu iute vându-se niște, vaci etc, puse ambii câte 200 fl. pe inima moșului, avocatul puse ale sale în urmă, și-l îngropară.

Obștarul Stinghier, nu-și putea închipui, cum de l'o uitat pe el din testament moșu? O doar a crezut că și ca martor are ceva drept. El văzuse cu coada ochiului când Ilie și Ion au numărat pe july 400 fl. în bani de hârtie ca ghiașă, văzu și pe avocat cu băncuța, când fură „în veci pomeniroa lui” pe Stinghier îl luă o mânie. Tăcu. Noaptea sosi.

Stinghier făcu ce făcu și noaptea desgropă pe moș Poganu, că și altfel, la

Crima unui căpitan. Din Stanislau se anunță, că comandantul batalionului 24 de infanterie, Schraub, pe timpul exercițiului, a comandat pe neașteptate soldaților să stea. Un soldat n'a putut să se oprească la moment. Faptul acesta îndârji atât de mult pe căpitanul, încât scoase sabia din teacă și străpunse pieptul nenorocitului soldat. Acesta, după o scurtă agonie încetă din viață. Căpitanul s'a scuzat, declarând că n'a avut intenția să comită acest omor.

Noul penzionat român de fete din Cluj. La începutul anului școlastic (1 Sept. st. n.) d-na vād. *Maria Seb. Dr. Radu* va deschide în Cluj un penzionat privat pentru copile, cari cercetează școalele superioare, preparandia sau alte cursuri de câte 3—6 luni (pentru cusut, croit, etc.) vor avea loc și două copile ce voesc a învăța fiertul — nu fiertul de lux — ci arta de a pregăti bucatele gustoase — cu taxa de 50 cor. lunar (anticipative) pentru care vor fi provăzute cu quartir, spălat și vîptul întreg, ce va consta din bucate bune, alese, și cea mai corectă conducere. Copilele trebuie să fie provăzute cu următoarele: Albituri și vestminte în bună ordine, însemnate cu litera inițială a numelui de botez sau cu altă figură cusută, necesarul pentru pat cu două schimburi, requizite de masă, necesarul pentru toaletă (săpun, perie de dinți, etc.) Părinții cari doresc ași așeza copile în acest penzionat sunt rugați a se anunța cel târziu până în 18 August st. n. la adresa d-nei *Maria vād. Dr. Seb. Radu* în Maros-Ujvár sau onoratei Redacțiunii „Răvașul”, Cluj (Kolozsvár, Jokai ut 6). Anunțările întârziate nu se vor lua în considerare.

Starea viilor în România. După ultimele rapoarte sosite la ministerul domeniilor, starea viilor din România se menține relativ bună. După evaluările făcute, se speră la o producțiune totală de 2.500.000 de hectolitri cel puțin.

Vindecarea „lupusu”-lui. Din Lemberg se anunță, că la congresul medicilor ținut acolo, medicul din Paris dr. Severac a demonstrat, că boala de piele numită lupus se poate cura. Severac a prezentat mai multe fotografii luate la spitalul din St. Souis, și a arătat că lupus-ul e ușor de vindecat, mai ales în stadiul prim. Congresul medicilor a salutat cu bucurie părerile drului Severac.

O revedere neplăcută a avut unguurul cu numele Michail Galdun. El venise cu un an înainte de asta la America. I-a mers bine. Ca măiestru bun a câștigat parale frumoase. De un timp încoace făcuse însă cunoștință cu o unguoraică frumoasă. El și-au închiriat o locuință drăguță, și au început să trăiască ca boierii. Singurul năcăz în lucru ce era, că unguurul nostru avea o muier și trei copii acasă. În focul dragostei celei nouă și-a uitat de cei de acasă. Dar pe semne unguoraica de acasă era o femeie de lume, căci a făcut un lucru, la care nime nu s'ar fi așteptat. Într'o bună zi fără să zică cuiva ceva, s'a pus pe vapor, să vadă ce e cu „Miska” al ei, de nu-i mai scrie de atâta vreme. În una din zilele trecute suna clopoțelul dela ușa casei, unde să retraseră cei dragostoși. La ușe stătea muierea cea adevărată, ear înlantru cea câștigată în America. Iși poate închipui ușor ori și cine, că ce a urmat după aceste. Cele două femei au fost închise pentru ceartă, ear bărbatu, acuzat de bigamie, a fost dat pe mâna juraților.

ce iar ajuta unui om mort 600 de floreni bani de hârtie împărătești, pe când ei merge acolo, unde n'are lipsă de bani.

Când ridică capacul să i-a banenotele, Stinghier abștarul, flacău de 50 de ani, rămasă înlemnit.

În loc de bani, era un singur cambiu de 600 floreni, subscris de dr. *Pandur Arsenie*, c'on termen de 12970 luna a VIII-a în a 3-ea zi...

— Zece copii să am pe toți i-aș face avocați — zise cela, grăbind cu îngroparea, după ce vezi bine a așezat cambiul la locul său!

În veci pomenirea ta! Îngână Stinghier, în ce vreme îl muștra cunoștința de cele ce era să le facă și nu i-a succes!

I. Rodina.

Cei mai numeroși profesori și medeci îl prescriu zilnic

Sirolin

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se v'e feriți de imitație, de aceea se se c'era: *Pachetarea originală „Roche.”*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helveția (Schweitz).

„Roche”

Se cap'etă cu prescriere medicală în farmacii, Sticla 4 cor.

Stupi de vânzare. În comuna Tirimia-mare (Nagy-Tereme) se află 50 stupi de vândut. Cine dorește și curpă are a se înțelege cu proprietarul Alesaedru Maior, paroh în loc. Posta în loc. (Comitatul Târnavă-mică.)

Prețul stupilor va fi moderat.

Un candidat de avocat află aplicare de la 1 Septembrie a. c. în cancelaria subscrisului în Alba-Iulia. Condițiile să se comunice în scris. *George Filip*, avocat.

Recolta în Ungaria. Ministrul de agricultură a dat la 3 August n. publicității obicinuitul raport asupra situației agricole din țară cu sfârșitul lunii Iulie. În acest raport ni-se dau evaluări mai reale deși nu definitive asupra rezultatelor recoltei din Ungaria. Conform acestui raport, grâu s'a sămănat pe o întindere de 5,544,255 jughe catastrale, secară 1,818,118 jughe. Catastrale, orz 1,937,600 jughe. cat., iar ovăș pe o întindere de 1,914,418 jughe. cat. Grâu va fi la jugherul catastral în tîfră medie 5.82 măji metrice, iar în total 32,260,000 măji metrice, față de 53,730,000 măji m., din anul trecut. Săcară va fi 5,72 măji m., la jugărul cat., în total 10,398,200 măji m., față de 14,15 milioane măji metrice din anul trecut. Orz se sperează cam 6,66 măji m. la jugăr, în total 12,914,600 măji m. față de 15,18 milioane măji metrice din anul trecut. Ovăș va fi 5,97 măji m. la jugher, în total 11,432,600 măji m. față de 12,73 milioane măji m. din anul trecut.

Frigurile și apărarea în contra lor.

Dintre toate tezaurele, fără îndoială cel mai scump tezaur al omului e sănătatea. Dacă omul e sănătos fie cât de sărac, totuși e bogat, iar dacă e lipsit de sănătate, fie cât de bogat, totuși e sărac. Ce nu ar da omul în schimb pentru recăștigarea sănătății zdruncinate? Sunt oameni, cari pentru ași redobândi sănătatea pierdută spesază mii și milioane. E deci lucru cardinal îngrijirea ei!

Suntem în zilele calde ale lunii Iulie. Cuptor. Apele evaporază în măsură mare, mocirlele umplu aerul cu miros neplăcut. Oamenii cu miile pică jertfă deosebitelor morburii, și cu deosebire morbului numit friguri. Acest morb, pe cât e de nevăgătat în samă, pe atât e de stricăcios sănătății. Câte morburii complicate nu sunt urmările frigurilor?

Frigurile, din timpurile cele mai străvechi și până în ziua de azi, torturează omenirea. Acest morb la aparință atât de neînsemnat atacă pe om în deosebite forme. Sunt friguri, cari apar sub forma de fierbințeli, altele din contra sub formă de frig. Sunt friguri, cari îl atacă pe bolnav în fic-care zi, și sunt atari friguri, cari la două ori la mai multe zile se repetesc.

Vindecarea acestui morb azi nu să mai poate trage la îndoială. Știința medicală a descoperit o mulțime de căi și medicamente pentru vindecarea și apărarea în contra lui. Durere însă, că poporul nostru dela sate nici de acestea, după cum nici cu o mulțime de alte nuziunțe bune, nu prea se ocupă. În loc de a recurge la o medicină sigură, cu care se poate vindeca, recurge la vrăciuri și bascoane, spesând zeci de coroane, fără de-ași redobândi sănătatea zdruncinată. Firește, că poporul nostru nu are cunoștință clară despre secințele acestui morb. Nu știe, că cele mai multe morburii de float și splină sunt urmările frigurilor. Tot asemenea prin slăbirea totală nu vede, cum pe neștiute obvine morbul de pieptnumitofică, de care omul numai cugetându-se la el trebuie să se înfioare! Aceea o vede și țărânul nostru, cât de cu anevoie se înțărâmă cel care a pățimit de friguri, dar cu toate acestea se lasă condus de destin ori recurge la fel și fel de căi dezastruoase lui. Oare, care nu a văzut cum o mamă dela sate, a cărui băiat suferă de friguri, aleargă la lelea Lină și Marie pentru ai descânta de friguri? Cine nu a văzut medicina pregătită de atari muieri, carea durere, în cele mai multe cazuri în loc de-a aduce sănătate bolnavului îi aduce mari morburii, ba adese-ori chiar și moarte prin înveninare. Cine nu a văzut bolnav aruncându-se în apă, tocmai când morbul îl tortura în măsura cea mai mare, numai spre a face destul superstiții, că prin astfel de procedură morbul îl părăsește? Cine nu a auzit, că mâncatul crastaveților verzi din troaca porcilor, ori afumatul cu piele din opincă, s'au mâncaut merelor făcute din flori de a doua înflorire sunt tot atâtea medicamente folosite în contra frigurilor. Oare, aruncatul în apă nu-i va cauza morbosului o boală și mai complicată, răcindu-se, s'au crastaveții și merele

necoapte nu-i vor cauza stricare de stomac? etc.

E timpul suprem, ca să se pună capăt atâr lucruri de nimic și bolnavul să fie îndrumat a folosi medicina prescrisă în contra acestui morb, căci prin folosirea ei cu toată siguranța urmează vindecarea. Pentru a nu fi espus fosa omul acestui morb, e tare de dorit, că până suntem sănătoși să ne ferim de el, ceea-ce nu e cu neputință.

Știm cu toții, că acest morb își are rădăcinile în necurătenie și în mocirle. Pentru-ce nu sunt espusi frigurilor oamenii din comunele lipsite de mocirle? Ori pentru-ce nu suntem espusi acestui morb iarna, când bălțile și mocirlele sunt înghețate?

Istoricii vechi ne spun, că până când Roma, doamna lumii, stătea sub epoca înfloririi acest morb pe teritoriul acestei cetăți era aproape necunoscut, îndată ce însă popoarele barbare își încep invaziunea, aceasta falnică cetate ca și celelalte multe pică jertfă barbarilor, cari o pradă și nimicesc cu foc. Tibrul, care acum era strins între alvii construite de om, își urma cursul prin falnica cetate, cum un cal sburdalnic își urmează mersul strâns între frânele sale. Cu invaziunea popoarelor barbare și aceste alvii devin ruină, iar Tibrul eliberat din cătușe își urmează cursul liber, inundând câmpiile și grădinile din vecinătatea sa, formând astfel o mulțime de bălți și mocirle. Acum istoricii se plâng în măsură de tot mare în contra frigurilor, ba acest morb se credea de invindecabil de pe teritoriul acestei cetăți... Cât ce se recucerește Roma din mâinile barbarilor, și reedificarea ei se reîncepe, Tibrul e strâns din nou între alvii sale, mocirlele sunt stărpite, iar agrii și grădinile cultivate; atunci acest morb din nou dispăre, și locul lui îl cucerește vigoarea și sănătatea.

Algirul, țărișoara aflătoare în Nordul Africeii suferă în măsura cea mai mare de acest morb. După-ce o cucerește Franca, guvernul francez face tot posibilul pentru vindecarea acestui morb. Scurse mocirlele și locul lor la plantat cu o plantă numită encaipt, care sbea în sine un cuant de tot mare de apă — și astfel această țărișoară e salvată.

Oare, noi, nu putem să purcedem astfel unde lipsa o cere? căci prin atare procedură nu numai, că ne-am apărut în contra morbului, dar am făcut câștig material. Oare, noi nu putem să scurgem mocirlele dobândind prin aceasta un aer curat și un pământ pe care îl putem recolta? Dacă scurgerea nu s'ar putea îndeplini în întregitatea ei, oare noi nu avem plante, cari absorb apa în cuant destul de mare? Dacă noi nu putem cultiva encaiptul, avem sălci din abundență, cari contribuie mult la absorbirea apei și pe cari țărânii nostri le pot întrebuița sub forme foarte varii, ajungând prin aceasta la un izvor bun de câștig.

O altă condițiune de căpetenie pe lângă scurgerea mocirlelor în apărarea în contra acestui morb este nutrirea. Nutrirea trebuie să fie bună și corăspunzătoare, căci s'a constatat, că trupul bine nutrit nu e așa espus acestui morb.

Să facem deci tot posibilul și să luminăm poporul întru apărarea și vindecarea acestui morb atât de neînsemnat la aparință, dar de tot dezastruos în realitate

Eng. Ocean.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului să convoacă pe Mercuri și Joi 15 (28) și 16 (29) August 1907 la Ciacova cu următorul program.

Sedința I. Mercuri în 15 (28) August, după amiază. 1) La 3 ore p. m. azistarea la chemarea ducului sfânt. 2) La 4 ore deschiderea adunării. 3) Prezentarea rapoartelor și a altor exhibite incurse. 4) Alegerea comisiunilor. 5) Disertațiuni.

Sedința II. Joi în 16 (29) August înainte de amiază. 6) Referatele comisiunilor. 7) Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 8) Propuneri incurse cu 8 zile înainte de adunare. 9) Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii. 10) Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului Reuniunii, ținută în Lugoj la 16 (29) Iulie 1907.

Joan Marcu, George Cătană,
presid. Reun. notar prim.

De la petrecerea din Iclânzel.

— 4 August 1907.

Onorată Redacțiune! Imi aduc încă bine aminte de corespondența unui participant la petrecerea din Dicio-Sănmărtin din vara anului trecut, publicată în coloanele prețuitei „Gazete”, în care respectivul se plângea, că mulți oaspeți s'au depărtat de la acea petrecere neindestulți, din cauză că domnii iuriști s'au purtat foarte rău cu fetele de preoți mai miseri ca și când dâșii ar fi căzuți din stele și ar fi numai un decor gratuit al neanului nostru. După cetirea acelei corespondențe mi-am zis în mine, că respectivul corespondent n'a lucrat chiar corect desvâind scăderile observate și chiar întrun orașel maghiaron ca și Dicio-Sănmărtinul. Dară tractând chestia și cu alții mi-s'a făcut observarea, care în urmă o am aflat foarte la loc: »câ dacă noi înșine nu ne vom ascunde și tainii scăderile cum se vor delătura?»

Deși și petrecerea din Iclânzel a fost aranjată tot numai de iuriști, nici prin minte n'a plesnit nimănu, că oșă decurgă cum a decurs, știind cu toții că aci s'a mai făcut petreceri domnești și în anii trecuți, mai multe petreceri populare foarte animate despre cari cu drept s'a putut zice că au fost curat românești.

De aceea la această petrecere a fost un public enorm. Edrept că sexul fumos a fost reprezentat în măsură de 4 ori mai mare decât cavalerii.

Peste afacerile despărțământului s'a trecut repede și ușor. Membrii ordinari s'au făcut cu totul I, ajutători până în 7—9. Cu durere am observat, că *proprietari inteligenți de sule de jugăre, ori nu s'au făcut membrii de loc ori numai ajutători, tot așa preoții, ba și învățătorii, cari pot vărsa pe bluze de mătase zeci de coroane pentru femeile lor în pungile jidanilor, pentru asociațiune, mulți dacă nu chiar toți, absolut nimic.* Atât adunarea generală a despărțământului, care a constat aproape numai din membrii ai comitetului, cât și concertul s'au ținut cu mult mai târziu de cum au fost anunțate.

În ce privește concertul, pentru noi cei ce locuim prin sate, dintre cari foarte multi abia dacă putem participa odată ori de două ori în toată viața la concerte a fost aproape o enigmă. Ba am auzit foarte pe mulți esprimându-se, că în locul lui *E. Ketterer galop de concerte și a valsului* etc. să nu se fi cântat câte o doină duioasă de ale tipilor, ne-ar fi delectat de mii de ori mai mult.

S'a ținut și o disertație despre dogmele nazarenilor, cari în părțile acestea fiind absolut cu totul necunoscute nu ne-am prea delectat.

N'am văzut decât un singur costum românesc, încolo tot zdrențe jidovești. Serviciul la masă a fost foarte slab, mese abia 2 de câte 2 orgii lungime giuite ca cu sapa, aproape fără scaune. Bucatele, onoare bucătăresei au fost foarte bine pregătite, dară la puțină le-or fi căzut bine, căci cei mai multi au trebuit să-și țină farfuriile în mână și în loc de furculiță să-și folosească degetele — beaturile încă destul de buve, dară trebuiau beute ca în galopul de concert.

În urma acestora n'am văzut fantazând ca la alte petreceri, afară de violina d-lui Muntean, de cât pe niște ungurași, a căror purtare pe lângă cele descrise până aici și ea a mai răpit din voiă bună a oaspeților. Nici un toast, încât cugetam că ne-am adunat la prohod, nici o cântare ca și când am fi fost adunați pe ascuns în vre-o peșteră, ca creștinii de la început. Ori cine va putea înțelege că de la această petrecere o lipsit cu totul clericii din Blaj, cari singuri sunt în stare numai a amuza foarte plăcut publicul la astfel de conveniri prin cântări foarte frumoase.

N'a lipsit nici reprezentantul administrației, care a fost sub-pretorele Kovács din Ludoș, dară se vede că a venit la această petrecere cu gânduri rele și încercat de păcate, căci cătră ziua, când conversa mai dulce — firește în limba lui Arpad cu o damicelă, s'a rupt scaunul cu dâșii și ambii au căzut jos — singurul caz care a făcut ca privitorii să erumpă în râsete.

S'au incasat peste 440 coroane, pentru care sumă, ori cine va judeca, că și publicul ar fi trebuit să fie satisfăcut.

Un participant.

Despre diferitele feluri de băi.

Băile de sânge nutritive și fortificatoare. Când un copil se naște foarte slab, când un om adult sau un bătrân e atins de o slăbiciune extremă, atunci poporul dela țară și din mahalale are obiceiul de face bolnavului băi de sânge, băi de vin, etc. Or, asemenea băi n'aduc nici un folos. Pe lângă că e greu de a face asemenea băi, dar băile mai sunt și foarte murdare, scârboase și nu aduc nici un folos, lichidul neputând străbate pielea.

Băile de nisip. — Nisipul trebuie să fie bine uscat și bine încălzit la soare. Stăm acoperiți de nisip timp de un sfert de ceas, iar capul trebuie să fie acoperit bine, să fie la adăpost de arșița soarelui. Băile de nisip se recomandă copiilor și adulților limfatici, scrofoloși și reumatici.

Băile de sare. — Se pune un kilogram de sare obicinuită într'o bae.

Băi artificiale de mare. — Se ia 8 kilograme de sare cenușie, 3 kilograme 500 de sulfat de sodă, 3 kilograme de clorur de magnezie, 700 gr. de clorur de calciu și avem o bae artificială de mare, Ambele feluri de băi sunt tonice și stimulante.

Băile de mare. — De ce oare aerul de mare are o influență atât de bună asupra sănătății omului? Oare posepă o compoziție specială? Nu, fiind-că diferențele pe care le prezintă cu aerul atmosferic obicinuit, nu sunt așa de mari. Totul se datorește faptului, că aerul de mare nu e viciat de tot felul de emanațiuni, de murdării, cu care omul, animalele, fabricile, etc. încarcă atmosfera. Aerul de mare este curat, nu conține miasme; e sănătos, e tonic, e dător de viață. Mai conține o cantitate infimă de sare.

De aceea nu e nevoie tocmai ca să facem băile pentru ca să ne simțim mai bine. Căci precum se simt bine cei cari se scaldă în apă, tot așa de bine se simt copiii, cari se joc pe țărmul mării. Tinerii infirmi, scrofoloși, rahitici, cari nu sunt în stare să se scalde în mare se simt totuși foarte bine stând numai pe țărmul mării.

Aerul de mare face bine tutulor. Dar toți aceia cari tușesc de multă vreme, care suferă de gât și îi doare gâtul me-reu, cei cari suferă de itfize în al doilea grad sau cei cari sunt nervoși să se fe-rească de mare.

Ceialți vor rămâne o lună, două la aerul de mare.

Baia de mare în primul moment dă o senzație de frig, pe care cei adulți, și cei sănătoși abia o resimt. Unii simt că par-că se înădușă, așa că renunță de a mai urma cu băile de mare. Dar acestea sunt numai excepțiuni. În cele mai dese cazuri, în urma fiorului, cel care face baia, se simte bine. După câte-va băi, omul simte o oboseală generală o durere de cap, dar culoarea feței devine mai sănătoasă, pofta de mâncare crește, așa că în general omul se simte mai bine. Următoarele precauțiuni trebuiesc luate în timpul băilor. Să nu începeți băile chiar în prima zi a sosirii d-v. în localitate.

Să luați baia între orele 10 înaintea prânzului, până cel mai târziu la 5 pe seară. Nu luați baia îndată după masă. Copiii mai mici de 7 ani să nu se scalde în apa de mare. Când intrați în apă, să intrați repede, ca tot corpul să se ude îndată. Cei adulți să nu stea în baie mai mult de 15—20 minute; iar copiii să nu stea mai mult de 5 până la 10 minute. Să nu vă ștergeți tare când eșiți din apă, să lăsați ca pielea să se usuce la aer. Vă îmbrăcați bine, dar nu cu stufe încălzite. Faceți apoi o plimbare pe jos. La început, în primele zile, luați câte o baie pe zi, mai târziu luați 2 băi pe zi.

Precum șm zis, imediat ce ați intrat în apă, veți uda capul, acest lucru îl veți repeta de mai multe ori în timpul cât stați în apă.

Damele vor purta 'o beretă de o pânză impermeabilă, căci părul fiind mai abundant se îmbilă de apă și menține o stare de umezeală, care nu e tocmai bună.

Cei cari face băi de mare se vor abține de la băuturi alcoolice și vor avea grijă ca să aibă zilnic regulată ieșirea afară.

Durata unui sezon de băi ține de obicei 5—6 săptămâni.

Persoanele cari sosesc, nu trebuiesc să se scalde numai decât, ci trebuie să aștepte câteva zile.

Foloasele apei de mare. — Luată pe dinăuntru apa de mare este tonică, e purgativă, antiseptică, vermifugă.

Dar dacă vrem s'o bem, nu trebuie să luăm din apa de lângă țârm, pentru că apa aceea nu e curată, ci trebuie luată o distanță îndepărtată de țârm. Doza de luat e de 5 până la 600 grame pe zi. Începem mai întâiu, luând'o amestecată cu apă simplă, sau cu lapte până ce stomacul se deprinde.

Apa de mare produce de obicei greață, vărsături.

Injecțiunile căldicele cu apă de mare sunt bune contra leucoreei. Apa de mare e bună pentru cei cu reumatism mușchular, contra leucoreei, blenoreei. De asemenea e bună pentru catarul bășicii udului, slăbiciunea generală, rahitism, pierderi seminale, spermatorie, anatioidizie (lipsă de plăceri sexuale), impotență, sterilitate, anemie, cloroză, timori albe, anchiloză (înțepenirea incheeturilor); Paralizia șezutului și a bășicii udului. Băile se prescriu de asemenea contra unor nevroze, precum: isterie, hipohondrie, melancolie, chorea migrene, etc.

Cei cari trebuiesc să se ferească de boli de mare — Lista cea lungă de boli să nu vă inducă în eroare! Să nu credeți că băile de mare sunt în stare să vindece ori ce boală. Din potrivă! Sunt unele boli în cari trebuie să ne ferim de băile de mare și anume:

În toate bolile acute, boli de inimă, hipertrofiă, dilatația ventriculelor. Cei cu pieptul slab, cei predispuși la tuberculoză, cei cu tuse uscată.

Toti, cari sunt predispuși la boli de piele, cei cari au des brăncă, nas roșu, zona, trebuiesc să se ferească de băi de mare.

Cei predispuși la congestii cerebrale și pulmonare, cei cari scupă sânge, cei atinși de oftalmii (boli de ochi) de tranzi, de disenterie se vor feri de băile de mare.

Băile reci de mare sunt interzise femeilor în timpul periodului sau acelora cari au născut de curând.

Bătrânii se vor opri dela băi reci, căci de nu vor asculta, vor fi expuși să capete congestii cerebrale, apoplexie, ramelism. Persoanele prea nervoase, prea grase, prea iritabile nu vor trebui să facă băi de mare.

Precum vedem, băile de mare pot servi și din punctul de vedere igienic și din punctul de vedere medical. Adesea-ori electele cele bune se resimt abia mai târziu după ce s'au urmat toate băile. Dar, din cauză că mulți nu iau măsurile ce se prescriu aici, nu se simte bine și în loc să dea vina pe ei, că n'au știut cum să facă băile și cum să se ferească, dau vina pe băi, dacă le merge mai rău cu sănătatea în urma băilor.

(Sănătatea.)

Reuniunea

Învățătorilor români gr. cat. din arhidieceză

De lângă Mureș, Iulie, 1907.

Despărțământul „Giurgeu”. Cutoate, că a fost provocat prezidentul despărțământului din partea biroului central, ca să aștearnă procesele verbale ale adunărilor de toamnă și de primăvară, acelea n'au până la adunarea generală a reuniunii n'au trimis biroului central.

Biroul central deși a provocat pe prezidentul despărțământului, convingându-se, că provocarea sa n'are succesul dorit, trebuia să se adreseze în asta afacere gravă și către oficialul protopopesc în Sănmiclașul Giurgeului, care fiind reprezentat prin M. O. D. Elia Câmpăan, ca zelosul protopop tractual, de sigur nu înțelăsă, ca să se aștearnă procesele verbale cestionate. Acum este publicul cetitor în nedumerire, că ce poate fi cauza neașteptării protocolor? Oare nu s'a ținut în tot decursul anului nici una din cele 2 adunări prescrite? Ori numai din neglijența oficialilor despărțământului nu s'au subțernut procesele verbale?

Prezidentul despărțământului, sau alt oficial de acolo ar face mare serviciu cauzei, când ar desluși într'o corepondență autentică starea lucrului; căci publicul cel mare are deosebit interes față de activitatea acestui despărțământ, care de și este situat la marginea romanizmului, expus în multe privințe, în anii trecuți a dezvoltat un progres laudabil, care numai de vre-o câțiva ani încoace s'a lăncezit cu totul.

Despărțământul acesta are în sânul său pe un membru onorar, în persoana Spectatului Domn Ioan Urziceanu, fost protopropretor în Giurgeu, care la recomandarea M. O. D. protopop districtual fu ales cu unanimitatea voturilor din partea adunării generale.

Are 6 membrii fondatori, solvind fiește care 40 cor. în favorul augmentării cassei centrale a reuniunii; anume tacsa aceasta a solvit-o până acum: On. D. Virgiliu Codarcea, paroch în Șermeș; Sp. D. Augustin Dobrea, proprietar de moșie în Tulgheș; O. D. Ion Dobrea, paroch în comuna Corbu; Sp. D. Aureliu Niculescu, comerciant în Tulgheș; O. D. Alesandru D. Donescu, paroch în Vășlab.

Are 20 membrii ordinari; între cari, pe lângă învățătorii din despărțământ sunt și următorii parochi: Pompeiu Butnar, din Valea-Jidanului (Zsedănpatak); Gabriel Ciobotar, vice-protopop onorar, din Ghimeș-Făget (Csik-Gyimesbütk); Demetriu Drăgan, din Dănuș; Iuliu Mera și Vasiliu Ursică din Varviz.

În tot decursul anului espirat n'a administrat cassei centrale în tacsa dela membrii ordinari nici un filer. O întrelăsare păcătoasă! Cine poartă vina la așa o neglijență? Oficialii despărțământului? S'au biroul central nu s'a interesat într'un nimio de acest despărțământ? Ar fi mult de dorit, ca cei interesați în cauză să ne deslușească, căci noi nu putem crede, ca un protopop așa de zelos, ca Dl. Câmpăan — n'ar fi întreprins cele de lipsă pentru încaasarea tacselor restante, dacă era în asta afacere recercat din partea biroului central. Dacă lăsăm și amânăm scoaterea restanțelor, cu atât va fi pentru beții colegi mai cu greu, căci sumele restante se înmulțesc pe neașteptate, iar reuniunea în nici într'un cas nu va putea ierta restanțele, fiindcă asta ar fi ceva nejust și immoral, ca și cel moroz să aibă asemenea drepturi cu cel solvitor regulat.

Mureșanul.

Viața pământescă e numai o pregătire pentru cea cerească.

Viața aceasta de pe pământ ne îndreaptă oohii în altă parte; ea nu e viață în înaltul înțeles al cuvântului, ci dimpotrivă e numai o introducere în viața cea adevărată și vecinică. Aceasta se vedește mai întâiu prin noi însine, apoi prin lume și mai în urmă prin sfânta scriptură.

Prin noi însine. Dacă ne examinăm cu luarea aminte firea noastră, observăm, că toate se petrec în noi treptat; fie-care treaptă precedentă e temelia celei ce vine în urmă. Spre pildă: începutul vieții îl petrecem în pântecul mamei. Și oare pentru ce? Anume ca trupșorul să se desvoalte potrivit chemării sale, de a deveni lăcașul și unealta sufletului, în folosul vieții următoare, de care ne bucurăm sub soare. Îndată însă ce s'a ajuns scopul acesta, eșim la lumină. Așiderea și viața aceasta pământescă nu poate fi alta decât o pregătire pentru cea vecinică; sufletul își dobândește cu ajutorul trupului cea-ce îi este spre folos pentru viața ce va să vină. Îndată ce am isprăvit aceasta, plecăm de aici, fiindcă nu mai avem ce lucra. Dar sunt și de aceia cari pleacă de aici nepregătiți, ori-ce e și mai mult, sunt aruncați spre pierzare, precum de multe ori se întâmplă lăpărea de copii neformați încă din pântecul mamei, și aceștia nu intră în viață ci în hotărâle morții. În amândouă cazurile lucrul se întâmplă cu voia lui Dumnezeu, dar din pricina păcatelor oamenilor.

Lumea cea văzută e zidită spre a sluji oamenilor de pepinieră și de școală.

Din ori și ce lature vom privi lumea cea văzută, ea ne arată, că e zidită de a sluji înmulțirea, nutrirea și activitatea neamului omenesc. D-zeu a voit așa ca să nu creeze pe toți oamenii de odată, precum s'a întâmplat aceasta cu îngerii: ci el a zidit din țărână pe bărbat și mai în urmă pe femeie și le-a dat putere și binecuvântare de a se înmulți prin naștere, din care pricină a trebuit să hotărască un timp anumit pentru înmulțirea aceasta înceată.

Ear ca timpul aceasta să nu fie orb, surd și încuroat, a făcut D-zeu țăriile, l'a înzestrat cu soare, lună și stele și a poruncit ca după miersul lor să se măsoare ceasurile, zilele, lunile și anii. Având însă omul ca ființă corporală nevoie de o loquintă pentru adăpost, de spaț pentru respirare și mișcare, de hrană și înbrăcămintă, Dumnezeu ia creat pământul, la învăluit cu aer, l'a udat cu apă, a făcut să crească diferite ierburi și animale; și toate acestea nu numai pentru trebuințele omului ci și pentru bucuria și desfătarea sa însași. Fiind omul zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, înzestrat cu suflet, și ca sufletul să nu tânjească din lipsa de hrană, făcu D-zeu să se nască ființe de

¹ Fragment din traducerea opului „Didactica Magna” de Amos Comenius, făcută pe vremea când studiam în Iena.

diferite specii, astfel încât, să-i apară lumea aceasta întocmai ca o oglindă strălucitoare a puterii, înțelepciunii și bună-tății lui D-zeu, și prin a cărei privire și contemplare să fie omul îndemnat către slăvirea și admirarea Creatorului, să fi să deslege taina firii și a ființei, să se pătrundă de iubirea lui oăci statornicia, frumusețea și dragostea cea mare și nevăzută, ascunsă sub valul eternității se pot vedea, gusta și înțelege pretutindeni din lucrurile cele văzute. Lumea aceasta e deci pepiniera și școala noastră. Astfel să află ceva afară de viața aceasta, unde vom intra după terminarea claselor acestei școale, vom intra în *academia eternă*. Acestea se pot dovedi chiar și cu ajutorul rațiunii, dar cu mai multă tărie prin cuvântul lui D-zeu.

Dumnezeu însuși, prin cuvântul său.

Dumnezeu ne mărturisește curtea lui Osea (II, 21, 22.) a zidit cerul din cauza pământului, pământul pentru grâne, vinuri și unt de lemn, iar acestea toate întru folosirea omului. Deci toate sunt create din pricina omului, chiar și timpul. Căci lumii nu îi se va hărăzi o durată mai lungă decât ca să se îplinească numărul aleșilor (Apocalipsul VI. 11.) Îndată ce se va întâmpla aceasta, cerul și pământul vor trece și locul lor nu se va putea cunoaște. (Apocalipsul XX. 7.) Un cer nou și un nou pământ se vor naște, în care se va sălășlui dreptatea. Apocalipsul (XXI. 1; II Petru, III 23.) Și în urmă toate numirile ce se dau în sfânta scriptură, vieții acesteia ne îndeamnă să vedem în viața pământescă, numai o pregătire pentru viața cealaltă. Sfânta scriptură o numește cale, poartă, așteptare, iar pe noi călători străini, locuitorii unui alt stat, ai statului care va dura în vece. (Vezi I. Moise, 47 cap. 9 vers., Psalm 39, 13, Iov 7, 12, Luca 11, 34.)

Experiența. Toate acestea le învățăm din lucrarea și traiul nostru aici pe pământ, care se află înaintea ochilor noștri. Căci cine oare dintre cei ce s'au născut, n'a dispărut iarăși, în vreme ce noi suntem totuși urziți pentru vecinie. Viața pământescă trebuie să fie numai o stare de tranziție. Christos zice: Pentru aceasta și voi fiți gata, că în ceasul în care voi nici nu gândiți va veni Fiul omului. (Mateiu 24, 44.) Din cauza aceasta (ceea-ce se știe asemenea din sfânta Scriptură) chiamă Tatăl cel ceresc pe unii chiar în vârsta cea mai fragedă din viața pământescă, pentru că știu că sunt pregătiți, ca de pildă Enoch. (I. Moise 5, 24.) Și de ce se arată D-zeu îndurător și milostiv față de cei răi? Fiindcă n'a vrut ca vre-unul să se pearză nepregătit, ci ca să se întoarcă pocăinții. (II Petru 3, 9.) Iar dacă vre-unul continuă a nesocoti bunătatea și îndurarea lui D-zeu, atunci se pierde de pe pământ.

ULTIME STIRI.

Constantinopol, 8 Aug. Zilele trecute Poarta a trimis o notă guvernului grecesc, făcându-l atent că ofițeri în rezervă din armata greacă se află printre conducătorii bandelor din Macedonia. În notă se spunea că pentru aceasta Turcia se degajează de ori-ce răspundere pentru complicațiile ce ar putea urma. Guvernul grecesc a răspuns că el nu poate împedea pe oamenii săi să se ducă în străinătate când vor și să facă acolo ce vor. Cercurile diplomatice sunt foarte iugrijorate și se tem de complicațiuni serioase. Guvernele puterilor europene au trimis o notă aspră guvernului grec. În urma acestui demers foarte energetic guvernul din Atena a dat ordine sevevere pe la graniță, că să se împedecă trecerea în Macedonia a persoanelor înarmate.

Berlin, 8 Aug. Din Lisabona se anunță că regele Carlos a plecat Marți la stațiunea balneară Pedros Soliodor. Pe tot drumul, la toate stațiunile s'au făcut mari și zgômotoase manifestații contra regelui și a dinastiei. În multe gări erau arborate drapele negre. În toate stațiunile se vedeau inscripții cu următorul conținut: „Jos cu dictatorul; moarte tiranilor; trăiască revoluția”. Când regele a sosit în sus numita localitate aștepta în gară o mulțime imensă, care cu mare greutate a putut fi stăpânită de către forțele polițienești. Când regele s'a

scoborât din tren primarul orașului s'a apropiat de dânsul pentru a-i ex-primă salutul municipalității. *În același minut un țaran sări din mulțime, se apropia de rege, îl lovi peste umăr și strigă: Jos dictatorul!* Țaranul dispăru apoi imediat în mulțime fără ca poliția să-i poată da de urmă.

Londra, 8 Aug. Ziarele află din Tanger, cu data de 6 August st. n. că trupele debarcate în mergerea lor spre consulate, au ucis 160 de indigeni. Bombardarea crucișătoarelor a durat toată ziua. Mai multe sute de arabi au fost uciși. Satele din apropierea orașului au fost distruse.

Berlin, 8 Aug. Trenul expres „Thorn-Berlin” în apropiere de stația Gnesern a deraiat Marți seara la orele 11.30. După știrile primite până acum sunt 8 morți și 50 răniți. Printre morți se află și mulți berlinezi. Până eri dimineață s'au scos din ruine 4 cadavre oribil mutilate.

Bibliografie.

În Tipografia „Carmen” din Cluj a apărut partea a IV din „Predici sau învăță-turi” la toate Duminecile și Sărbătorile anului culesse de *Petru Maior de Dicio-Sănmărtin*. Editate acum prima dată de *Dr. Elie Dăianu*. Prețul 1 koroană. Toate partu părțile se pot procura și prin Librăria A. Mureșianu.

Istoria albinei și rolul ei în economia și educațiunea poporului.

Din prelegerea teoretică, ținută de *Ioan Aron* învățător și director i. p. la cursul de stupărit, deschis de comitetul despărțământului I. Brașov al „Asociațiunei” în zilele de 24, 25 și 26 Iunie 1907 în Brașov.

III.

Rolul albinei în educațiunea indivizilor și a poporului.

(Fine.)

„Este constatată că stuparii, cu puține excepțiuni, sunt oameni buni, pentru-că albina este un ce, atât de curat și nobil, încât sufletele murdare nici nu se pot ocupa de ea” zice de Berlepsch.

Stupăritul este o ocupațiune plăcută în aer liber și rentabilă. El este un mijloc puternic pentru dezvoltarea și ridicarea omului prin sine la o educațiune religioasă și morală și a conduce la aceasta și pe alții și încă în mod intuitiv. Etată domnilor colegi și st. preoți un teren foarte potrivit ca educători ai poporului, unde intuitive, prin exemple bogate etc, puteți să Vă împliniți chemarea ce vi-o ați luat asupra-Vă de educători ai poporului. Stupăritul ne îndeamnă, și stârnește în noi simțul de a observa și a examina cu deamăruntul minunile Creatorului în natură, prin care simțul religios în om se desvoaltă și se înalță în preamărirea părintelui ceresc.

Disciplina cea severă și ordinea cea esemplară, curățenia și cruțarea din stup; talentul de artă al albinei în zidirea fagurilor, diligența albinei la lucru și în strângerea mierei etc., grija cea mare pentru mamă și pui; așezarea pazelor pentru apărarea comunității (stupului) lor; apărarea până la jertfă a liniștei lor și a avutului lor comun contra conturbătorilor și a inamicilor lor; trimiterea de iscoade (cercetașe) pentru aflarea isvoarelor de miere, apă etc. împărțirea și primirea muncii avizate lor fără contrăzicere și opunere; lucrarea cu iubire, fără preget și cu însuflețire pentru binele comun, sunt tot virtuți, pe cari stuparul înțelept zilnic le poate vedea în stupina sa, așa pe acesta nu-l pot lăsa orb, nesimțitor și indiferent ca să nu și-le

insușiască sieși, nobilitându-și simțăminte sale și a nu le aplica în viața sa în societatea omenească, la poporul din care face parte și în familia sa restrânsă.

Iacă din timpurile cele mai vechi albina, pentru virtuțile ei, a fost la toate popoarele mult prețuită. Indianii reprezentau pe cel mai mare zeu al lor în chip de albină; Persianii închipuiau pe zeul adevărului și al credinței prin albină; Românii, ca popor agricultor, a designat pe una din zeițele lor ca păzitoare a abinei: vechiul popor al Greciei preamărea pe albină pentru nectarul, ce îl strâng ele din flori, care servea zeilor lor ca bețură; Egiptenii preamăreau pe albină ca prototip al statului lor monarhic și după cum se vede din scrierea hieroglifelor albina închipuia și voința supremă a zeului lor.

Poporul nostru ca creștin de rital orientat încă prețuește albina pentru produsele ei mierea și ceara, în zilele de înalte simțăminte religioase, așa d. e. mierea o folosește la facerea colivei, ce să duce la biserică pentru sfințire și să împarte întru pomenirea scumpilor repositi, eară ceara o folosește la pregătirea luminărilor la serviciul bisericesc și pentru luminările ce să impart la pomeni, pe lângă colac etc. rudeniilor, cunoscuților și participanților la înmormântări și cu ocaziunea serviciului de parastase pentru cei repositi, la priveghieri și feștanii etc.

Albina nu suferă nici un fel de viciu, de aceea să și zice: „Cel ce jură strâmb și cei ce injură și blasfemă nu au noroc cu stupi“.

Din cele de până aci reese că albina, se pare a fi creată anume pentru a fi în societatea omenească, pentru ca ea să servească cu virtuțile ei oamenilor ca model pentru viață. De acea să mergem la albină să învățăm dela ea... căile providenței divine! Ocupațiunea cu albinele nobilizează spiritul și inima omului. Simțăminte nobile — inima bună a omului — sunt comora cea mai scumpă a omului, care nu poate rămânea fără influința binefăcătoare și asupra familiei sale. Stuparul e om casnic, în adevăratul înțeles al cuvântului, pentru că ocupațiunea lui cu albinele îl leagă așa zicând de casă. În familia stuparului se reoglindează cu siguranță virtuțile albinei. Aci veți afla muncă, ordine, pace, îndestulare și o creștere bună a copiilor, precum și îndemnul de jertfă pentru binele comun al deaproapelui. Chiar și numai pentru aceste virtuți morale ar trebui ca stupăritul să se propage în poporul nostru din toate puterile. Dar stupăritul nu are numai foloasele amintite, ci el ridică, în anii buni de miere, și starea materială a indivizilor, fiindcă creatorul în înalta sa înțelepciune a dat acestui insect instinctul de a strânge în magazinul de miere cu mult mai mult proviant decât are el în adevăr de lipsă. Prisosul acesta este răsplata albinei pentru cultivatorul său, prin care acesta și ridică și starea sa materială. Se înțelege de sine că cultivatorul lor nu trebuie să fie prea de tot lacom la recoltarea mierei. Lui nu-i e permis toamna a lua toată mierea pentru sine, lăsând pe sărmănele albine pentru lunile de iarnă fără nutremânt sau cu un nutremânt nesuficient. Cătră stuparul lacom, care ar face astfel, dacă creatorul ar fi înzestrat pe albină cu graiu, de sigur aceasta i s'ar adresa cu cuvinte: „Oare aceasta e răsplata mea pentru că eu dela începutul primăverii, până târziu toamna, din zorile dimineții până în noapte am sburat cu grăbire din floare în floare,

pentru a aduna și a pregăti miere pentru tine și pentru toate acestea, abstrăgând dela folosul cel mare ce-ți fac în economia câmpului, și tu acum să mă lași fără milă a peri de toame! Oare această răsplata am meritat noi omule, înzestrat cu înțelepciune de părintele ceresc?!“

Deci nici odată iubiților mei frați să nu lăsăm, ca din lăcomia noastră să vină asupra conștiinței noastre astfel de imputări! Să fim conștiențioși și adevărați protectori al acestui sârguincios și iubit insect al nostru, dela care numai bine putem avea, dar rău nici când; să-l ocrotim, să-i stăm în ajutor și să conducem cu bună chibzuială lucrările sale.

După ce am arătat și rolul albinei în economie și educațiunea poporului mi dați voie a-mi exprima o dorință, adânc simțită în sufletul meu, și aceasta este ca, la fie-care școală română, în grădina sa școlară, să se afle în cultivare vr'o câți-va stupi. Mai departe aș dori ca la fie-care casă română să se afle vr'o câți-va stupi, pentru ca economii noastre, în timpul când nu sunt ocupați cu economia lor, sau în timpul de repaus, să-și afle o distragere plăcută în cultura albinei. Plăcerea omului în cultura albinelor se mărește de sine în raport cu înmulțirea stupilor săi.

Câștigată odată plăcerea în cultivarea albinelor ea nu mai părăsește pe om în întreaga lui viață, fiindcă aci el află material abundanț, instructiv și interesant, mai mult ca în altă parte.

Iată st. Domni în cultura albinelor un mijloc puternic pentru cei chemați de a îngriji de buna educațiune a poporului și pentru aceia, cari s'au luat asupra-și frumoașa problemă de a ridica poporul nostru la o stare economică mai bună, eară pentru conducătorii poporului un mijloc puternic pentru a săvârși munca de organizare, de unire și de disciplinare a masselor!

Ca încheere mi iau voia a ruga pe On. Comitet al Despărțământului I. a Asociațiunei pentru lit. și cult. pop. rom. a întreveni la locul competent ca atât autoritățile noastre școlare cât și On. Asociațiune pentru lit. și cult. pop. rom. și Reuniunile noastre economice să decreteze prin Circular — precum a decretat mult meritatul ministru de culte din România Haret sărbarea pomilor — sărbarea „Florei“, respective a albinelor și pomilor, ca sărbătoare culturală. Aceasta sărbătoare ar fi potrivită pentru de a se serba în fie-care an sau în ziua de deschidere a acestui curs, adică în 24 Iunie v., sau poate mai potrivit ar fi Dumineca Floriilor.

Această sărbare să se facă d. e. prin ținerea de prelegeri publice din ramii economiei etc., prin cântări corale potrivite, referitoare la unul din ramii de economie etc. și să se închee apoi cu împărțirea de sămânțe, de pomi, de stupi, de animale de prăsilă, unelte economice de stupărit etc., copiilor de școală și adulților, distinși în cutare ram economic, din partea școlii locale a Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român, a Reuniunilor economice etc. etc.

Astfel de sărbare culturală, pe lângă bibliotecile populare introduse deja de On. Asociațiune pentru literatura și cultura poporului român, ar fi instructivă și un mijloc puternic pentru promovarea culturai țaranului nostru în general.

Să dea Dumnezeu!

Mulțamite publice.

D-șoarele Augusta și Olimpia Orgidan profesore la școala centrală de fete în București și D-l Titu Eremia Verzea, de naștere din Satulung biserica ss. Arhangheli și-au arătat recunoștința față de locul natal având bunăvoința a colecta în folosul localurilor noastre sfinte, biserica și școala suma de 211 lei dela următorii binefăcători.

Anton Enescu 20 lei, D. Butculescu 10 lei, un țaran Niță 1 leu, T. Dornescu 20 lei, Anonim 2 lei, Carțian T. 5 lei, Anonim 5 lei, * anonim 5 lei, Manea Belu 20 lei, G. Popescu 2 lei, C. Iormescu 2 lei, M. C. Chintescu 5 lei, Mihail Savu 2 lei, ** 2 lei, Titu Verzea 10 lei, I. Bombă 20 lei, G. Drăghiceanu 20 lei, Stan Blebea 20 lei, Nae Moroian 20 lei, Nae D. Moroian bancher 10 lei, D-na Eugenia Negrianu 10 lei, Augusta și Olimpia Orghidan 10 lei, Vasile Frigător 10 lei.

Primească atât binevoitorii și zeloșii colectanți cât și binevoitorii donatori respectuoși și simțita noastră mulțamită.

Satulung bis. SS. Arh. în 2/VII 1907.

Pentru comitetul parohial

Romul Verzea
președinte.

*

Di Alexe Moldovean, originar din Săcele, comersant în București a avut bunăvoința a colecta în favorul bisericii și școlii noastre din Satulung, bis. ss. Arhangheli suma de 60 lei, dela următorii domni:

Alexe Moldovean 20 lei, V. Banfui 2 lei, Titu Ianov 2 lei, Marin Grigorescu 5 lei, I. Coleșiu 2 lei, B. Miteanu 10 lei, Sergiu Spirescu 2 lei, Tiberiu Eremie 5 lei, Dr. Eremie 5 lei, A. Popovici 5 lei, C. Dressler 1 leu, A. Eremia 1 leu.

Primească nobilii donatori și colectant călduroasa noastră mulțamită.

Satulung în 4 Iulie 1907.

Pentru comitetul parohial

Romul Verzea
președinte.

*

Pentru nenorocirii prin focul din 12 Iunie, iscat în comuna Ardan (comit. B. Năseud), au sărit cu ajutoriu grabnic următorii:

Institutul de credit „Bistrițana“ din Bistrița cu 10 cor., Institutul de credit „Coroana“ din Bistrița cu 10 cor., Clarisimul domn Dr. Victor Bojor, profesor de teologie în Gherla a colectat dela următorii: N. N. 2 cor., N. N. 2 cor., N. N. 2 cor., X. J. 2 cor., N. N. 1 cor., cineva 2 cor., Deák Sándor 40 fil., X. J. 40 fil., Petru Cheresteșu 1 cor., Teofil Vlăduțu preot 2 cor., Aug. Plaian preot 1 cor., Ambroziu Plaian preot 40 fil., Iosif Leményi 1 cor., Ales. Nemeșu jude reg. penz. 4 cor., Ioan Cheresteșu preot 5 coroane, N. N. 180 coroane, de toți suma de 27 coroane.

Din Sebeșul de sus au contribuit: I. Groze preot 1 cor., Teodor Groze inv. 1 cor., Alnașu Gavril 1 cor., Simionca Vasile Cirileșcu 1 cor., Melian Timoftei 1 cor., Oltean Ignat 1 cor., Simionca Maria 1 cor., Cilean Mihailă 40 fil., Simionca Simeon Bandașu 20 fil., Ion Bandaș 20 fil., Iacob Șimon 80 fil., Melian Alesandru 1 cor., Pasc Ionica 30 fil., Oltean Ion lui Dănilă 20 fil., Marga Ion lui Vasile 1 cor., Alnașu George 1 cor., Alnașu Ionica 1 cor., de toți din Sebeș 13 cor. 10 fil.

La insistința preoților din Sebeșul de sus, Ruscior, Frișu și Ardan s'au colectat 30 litre bucate — grâu și mălai.

Toate acestea oferte le-au primit nenorocirii cu lacrimi de bucurie, dând mulțamite ferbinti tuturor oferenților și colectanților, rugând pe D-zeu ca să-i scutească de toate primejdii.

Ardan la 20 Iulie 1907.

Teodor Oltean.
preot.

Dare de seamă și mulțumire publică.

Cu ocaziunea petrecerei populare, aranjată în 7 Iulie st. v. a. c. de „Corul bis. sf. Treimi“ de pe Tocile din Brașov-Scheiu a suprasolvit următorii Domni și Doamne:

Dr. N. Manoiu 5 cor., Dr. Eug. de Leményi 5 cor., D-na El. A. Popovici 3 coroane.

Câte 2 coroane: Dr. A. Murășian, Dr. Ios. Blaga, Steriu, Național Griech. Kirche, Dr. Eug. Meșian, D-na Eufemia Kertsch, H. C., G. Moldovan, 1 cor. 70 b.

Câte 1 coroană: G. Bădițoi, I. Russu, D. Furnică, G. Preșmerean, V. Furnică,

G. Olteanu tipograf, N. G. Furnică, I. Aron, G. Ancân, Ios. Notar, I. G. Coliban, G. Furnică, Fl. Pernea, I. Furnică, N. N. D-na M. Lupan, D-na M. Câmpian, S. T., G. P. Petrescu, D. Voina, St. Grădinar, D. Popp, D-na El. Oancea, Ect. D. Pulpaș, D-na Rev. Chicomban, V. Bărbier, P. Chicomban, N. G. Căpățână, I. Brânză, St. Furnică, G. Dușoiu, Adler, N. Fizeșan, Dr. Jenei, N. N., N. Navrea, I. Preșmerean, D-na El. Muntean.

Câte 80 bani: R. Prișcu, I. G. Eremie, D-na M. Băncilă.

Câte 60 bani: D. Muscal, M. Cacăz, S. T., I. Gogonatu, D-na M. Purcărea, D-na R. Țint, G. Măciucă, A. Bărdaș, S. Muntean.

Câte 50 bani: Alexandrina R. Părvu, N. N., G. Zamfir.

Câte 40 bani: T. Ilescu, Găitanar, G. G., N. Jalea, A. Degan, I. Zamfir, I. Giuvălcă, M. Stefan, El. Stinghe, N. N., M. Oltean, Constantin Neguș, D. Bădițoi, N. Căpățână, V. Fulga, I. Zamfir, D. Gămulea, V. Ivan, G. Badea, R. Vlaicu, N. N., George (nedescifrabil), El. Brenciu, I. Fl. Muntean, G. Villi, V. Zărnovean, Elena Preda, G. Vlaicu, D. Iurga, V. Moroian, Fl. Moroian, I. Zărnovean, N. Lupan, M. Gămulea, Elef. Stinghe, R. Cranga, D. Bureștea, N. Peligrad, G. Bureștea, V. Pitiș, N. Gall, I. Vlaicu, V. Bizdidean.

Câte 30 bani: G. Moroian, Mihai Surdu, M. Vlaicu, Ect. Vlaicu, Fr. Drăguș, N. Furnică, El. Pernea, N. Bunde, N. Pricu, N. Loga, N. Purcărea, M. Jalea, R. Grădinar, I. Ilie, El. Toma, M. Bălaș, G. Constandin.

Câte 20 bani: Catin. Russu, I. Inălbitor, El. Lebu, Fl. Muntean, D. Căcitu, G. Birt, V. Guran, M. Țițu, G. Călin, A. Panțu, V. Suci, M. Pascovici, El. Găitanar, G. Muscal, N. Gărneț, I. Moroian, F. G., V. Murcan, D. Furnică, I. (nedescifrabil), Ar. Cucu, I. Lebu, N. S., N. N., N. Stinghe, G. Prișcu, St. Bobiț, V. Nistor, G. Găitanar, Const. Zamfir, F. Gall, George Pascu tipograf, P. Bucă, Elena P. Muntean, M. Muntean, Efr. Oltean, D. Mămulea, I. Gall, I. Preda, I. Turbure, M. Spuderoa, Par. Căpățână, M. Tabără, Par. Bucuiman, P. Grecu, G. Stefan, R. Belindescu.

Câte 10 bani: N. Zăviciu, I. Manu, V. Gall, Par. Gall, G. Muscal, T. Bureștea, N. Călin, N. Șelar.

Suma totală a încasărilor este de 278 cor. 42 bani, din cari substragându-se cheltuielile de 328 cor. 60 bani rezultă un deficit de 49 cor. 32 bani.

Marinimosilor Domni și Doamne cari au suprasolvit le aducem și pe această cale mulțamirile noastre sincere. Tot deodată mulțamim St. Domn Arsenie Vlaicu dir., pentru sprijinul și îndrumările date la probele de teatru.

N. Ardeleanu.

N. Scurtu,
cassar.

MULTE ȘI DE TOATE.

Opinca Sasului.

Sașii din Transilvania sunt cunoscuți ca oameni muncitori și domoli, ei afară de cei din comuna Cisnădiară, cari sunt mărunți și pocți, sunt toți oameni lungi ca să nu zicem mari, lor le și plac oamenii mari și nici nu caută alt-ceva la om decât să fie mare, zicătoare: „Fie sasul cât de prost numai să fie mare“, este proprietatea lor.

Sașii și în privința îmbrăcăminte se deosebesc de celelalte națiuni, au cămășile așa de scurte de abia se văd puțin sub șerpar dar în schimb au cisme ca Napoleon Bonaparte, cu cât sunt cismele mai mari cu atâta e sasul mai avut.

Fie-care sas are două părechi de cisme, o păreche pentru toate zilele și o păreche pentru sărbători, când ajung cismele de sărbătoare ca să fie încălțate pentru toate zilele, atunci nu le mai aruncă din picioare de cât atunci când nu mai există oismar care să le poată repara. Până mai sunt de reparat, se repară în rate și anume: o cismă e dată la reparat și înlocuită cu o opinică, așa că foarte des se văd sașii din Transilvania încălțati la un picior cu o cismă și la celalalt cu o opinică. Când cisma este reparată vine rândul celeilalte așa că la sașii din Transilvania nu vei găsi nici odată o păreche de opinici, ci numai câte o opinică, care suplinește cismele în cazuri de boală.

Străinii cari văd sașii așa încălțati își pot închipui că sufer de picioare, dar ei sunt sănătoși numai sistemul de îmbrăcăminte e bolnav.

Pe la anul 1886 eșiam într'o Duminecă dela veornie, eram atunci la teologie și preotul Banda din Roșia săsască aștepta

La poarta Seminarului să-și vada băiatul, care studia pedagogia, bietul preot suferea de piciorul drept și era panzat săsește, adică cu o opincă în piciorul drept și cu o cismă în cel stâng, cum îl zărește directorul Hannia, care era bun de glume și îl întâmpină cu cuvintele:

„Ce-i Părinte: te-ai făcut sas?”

„M'a făcut iapa Reverendissime! Păcatele de mine, am fost la o cioară de țigan să-mi potcovesc iapa, și afurisita de bălană m'a potcovit ea pe mine, că m'a lovit cu copita de nu mai pot pune piciorul în cismă.”

„De Părinte? te-ai făcut de-ți mai aduci aminte de glas al șaptelea, poate că nu l'ai știut destul de bine când te-ai popit.”

Noi teologii am făcut haz din această conversație, dar directorul ni-a zis:

„Ce râdeți, că vouă vă mai trebuie încă trei ani până să ajungeți ca părințele.”

De sub Surul.

Bere uscată.

Un inginer daner, d. Maardt, a descoperit berea uscată. Cu ajutorul acestui produs, poate ori și cine să-și fabrica singur berea tot atât de ușor, cum se prepară bulionul cu o bucăciță de extract de carne.

Ajunge să se introducă într'un butoi plin cu apă fierbinte o bucată din acest produs, invălit într'o pânză; 48 de ore în urmă, când lichidul s'a răcit, el este transformat în bere.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branisce

Inștiințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov”, a înființat după cum se știe un Internat, cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca să poată primi fetele cu taxă cât se poate de scăzută.

În acest Internat se învață:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
- c) a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestimente;
- d) a cultiva legumi;
- e) reguli igienice, și
- f) a țese la răsboiu.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală, s'a introdus și o școală de repetiție prevăzută în legile statului pentru copile de la 12—15 ani.

În această școală să va propune:

Limba română	2 curs. à 2 oare pe sâp.
Limba maghiară	2 „ „ „ „
Limba germană	2 „ „ „ „
Aritmetica	2 „ „ „ „
Istoria și Geografia	2 „ „ „ „
Ist. nat. și Fizica	2 „ „ 1 oară „ „
Religia	2 „ „ 1 „ „
Desemnul	1 curs „ 1 „ „
Scrierea	1 „ „ 1 „ „
Cântări	1 „ „ 1 „ „
Gimnastica	1 „ „ 1 „ „

În acest Internat se primesc fetele române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani.

Deoarece prin reorganizarea cea nouă a instrucției numărul oarelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statuit pentru de o completa întreținerea și instrucția taxa de 32 cor. pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în Internat.

Fetele din Brașov, cari vor voi să petreacă numai peste zi în Internat, plătesc pentru toată instrucția și pentru prânz și ojină câte 24 de cor. pe lună.

Peste aceasta fiecare elevă trebuie să plătească lunar câte 1 cor. pentru medic.

La primire fie-care elevă va fi vizitată de medicul Internatului, dacă este deplin sănătoasă.

Deoarece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrâns, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la scrisura președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în Internat se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest Internat, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat” pentru fetele orfane și sărace dela 6—12 ani; aceste fetele primesc întreținerea completă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cerceta școalele române gr. or. din loc.

Petițiile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de aproape se pot primi dela președinta reuniunii și dela actualul acesteia.

Elena Sabadeanu, președintă.

Ioan Lengeru, avocat și secretar

NB. Rugăm pe Onor. public a nota bine adresa Internatului: Suburbiul Scheiu, Cacova de sus Nr. 3, iar' dela 17/30 Septemvre a. c.: tot Suburbiul Scheiu, însă în casele proprii ale Reuniunii: Șirul spitalului Nr. 10.

Un tânăr, care a absolvat cu succes foarte bun o școală specială agronomică (3 ani), două din cele mai importante institute pomologice ale Germaniei și un curs comercial, având o praxă de 3 ani în specialitatea sa, caută un post independent pe o moșie mai mare.

Preferă în deosebi branșa de pomolog și viticultor.

Posede în scris și în cetit limba română, germană și maghiară.

Oferte cu indicarea salariului a să adresa administrației „Gazetei Transilvaniei.” (5—5.)

Economilor!

Înainte de a lua un împrumut cereți prospect gratuit dela:

„OMNIA”,

Întreprindere de credit și comerț în VERSEȚ (Versecz).
Împrumuturi ipotecare cu

4¹/₂% — 5¹/₂%
pe restimp de 10—70 de ani.

Capitalul restant — sau și numai părți din capital — să poate ori și când replăți. După capitalele replătite nu să mai solvesc camele, deci un împrumut încheiat chiar pe 70 de ani se poate achita d. p. și numai în 10 ani. E consult a lua împrumutul pe durată lungă, căci fiind ratele obligatoare mai mici sunt chiar și în ani cu recolta slabă ușor de solvit, iar în anii cu belșug se pot solvi părți mai mari din capital

Prin „OMNIA” se pot procura și cele mai bune mașini de treierat, precum și ori ce fel de mașini economice și motoare.

Tot la „OMNIA” se primesc și asigurări de vieață și de înzestrare.

Agenți harnici primim în toate comunele.

Epistolele fără marea pentru răspuns nu le resolvăm.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De vânzare

Din cauza îndepărtării din localitate se află, 2 cai, mobilier, vânză de baie ect.

Spre informare: Strada Mihai-Weiss Nr. 17 etagiul I. la oarele 1/2 12—1/2 1 înaintea — amezii.

2936. 8—8.

Un învățacel

care să fie din familie bună, și să aibă cel puțin 1—2 clase gimnaziale sau reale, pe lângă întreaga întreținere se primește momentan în prăvălia cu mărfuri de modă și manufactură a subscrișului.

Julius Popovici,

Hátszeg.

2954,2—3.

„Reuniunea 2 de înmormântare din Deva”.

Intemeiată la 1886.

CONVOCARE.

Pe baza §-lui 14. litera f., din statute convoc membrii reuniunii 2. de înmormântare din Deva la

Adunarea generală a XIX-a,

ce se va ținea în DEVA, în 5/18 August 1907, Duminecă d. a. la 3 oare, în sala redutei opidane, eventual alt loc public designat de mine aceeași zi.

OBIECTE:

1. Cuvânt de deschidere. Constatarea formalităților statute observate la convocare în Deva și toate 12 filii ale reuniunii.

2. Raport general al directorului despre lucrarea reuniunii în decursul anilor 1905 și 1906.

Înaintarea rațiociniilor pe anii 1905 și 1906, revizuite de comitetul administrativ și propunerea acestuia, privitoare la darea de absolutor.

3. Problemele din viitor ale reuniunii cu înființarea 100 de filii, susținerea unei școli economice și de industrii: pe sama orfanilor celor mai talentați ai reuniunii din toate părțile reuniunii, crescuți anume, ca apostoli ai economiei raționale și ai deosebitelor industrii.

Învățători călători pentru toți ramii economiei raționale, ca să susțină propaganda economică în popor și cauza reuniunii ori băncii „Industria” în Deva: carea — amăsurat §. 12 și 46 din statute — are datorința a pune în lucrare toate aceste, ca nouă operațiuni de bancă.

4. Încheiere. Propuneri sau interpelațiuni, insinuate în scris directorului cu 48 de oare înainte de adunare.

Din ședința comitetului administrativ, ținută în Deva, la 5 August 1907.

Directorul general:

Agust. A. Nicóra.

P. Onoratelor filii!

Domnule director substitut!

Domnule portărel!

Vă rog a face convocarea membrilor din filia D-Voastră, amăsurat §-lui 14. litera f., din statute și a-mi comunica până în 15 August convocarea întâmplată, în conformitate cu punctul 1., din convocarea mea.

Totodată Vă rog, ca negreșit careva dintre oficialii filiei noastre să se prezenteze Duminecă la 18 August la 11 oare a. m. în localul „Industriei”, ca să ținem toți reprezentanții celor 12 filii și comitetul administrativ central din Deva o

Ședință combinată,

în care să discutăm orice afacere de interes general și actualitate pentru reuniune, pregătind lucrările de după amezii din adunarea generală: după cum prescrie concluzul adunării generale prime, ce s'a ținut cu reprezentanții filielor la 13/26 Decembrie 1904, carele deobligă pentru totdeauna fiecare filie, avându-să în vedere unitatea, disciplina și interesele mari ale reuniunii.

Totodată, Vă rog, a ne încunoștința până în 15 c. cine și cu care tren sosește, pentruca să dispunem un prânz comun. Speșele de drum efective le suportă fiecare filie.

La revedere cu bine!

Deva, 6 August 1907.

Agust. A. Nicóra.

Unt, Cașcaval, Brânză, Salami, Paseri de curte, Bureți și Afine

cumpără

Johann Ridky,
WIEN XVII/3 Römorgasse 79.
2941. [3—6.]

KEINE MASCHINE!

FLÜSSIGES LEUCHTGAS

BLAUGAS.

In Flaschen fertig geliefert!

Schönste Beleuchtung.

Ueberall anwendbar.

GEFAHRLOS!

Keine Behandlung!

Aufklärung erteilt gratis

Flüssiges Leuchtgas-Fabrik

Czinkota (Budapest).

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,17—52.)

De arândat.
Moara de măcinat

cu două pietre din Bran (Simon) precum și ferestrele venețian de lângă ea, ambe în starea cea mai bună, sunt de arândat dela 1 Nov. 1907 sub condițiuni favorabile.

Doritorii să se adreseze la Nicolae Vlad, în Bran, la banca „Par-simonia“.

(4-5.)

Zilnic cafea prăjită proaspătă

la
J. L. & A. HESSHAIMER

din prăjitoria proprie de cafea.

(2-6.)

☞ Cafea prăjită, cafea măcinată, cafea turcească. ☞

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“
din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

☞ **contra pericolului de incendiu și exploziune,** ☞
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

☞ **asupra vieții omului** ☞

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:

94,975.294 cor.

Capital asigurat asupra vieții:

9,239.195 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,295.120-15 c.**, pt. capitale asig. pe viață **3,760.810-21 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I. curtea I. și priu agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Avis!

Avem onoarea a aduce la cunoștința On. public, că am mărit **Atelierul nostru** de

☞ **Legătorie de cărți și Galanterie** ☞

introducând și confecționare de cartonage (Cutii). Prin așezarea de 6 mașini auxiliare suntem în stare a corăspunde tuturor cerințelor și a preintimpina concurența externă.

Comande din afară se vor efectui prompt.

Ne rugăm de sprijinul Onor. public, și sperăm că vom fi onorați cu comande semnăm

Cu toată stima

Niesner & Podek,

Atelier de legătorie de cărți, galanterie și cartonaj,
Brașov, Târgul cailor nr. 11.

2989,2-8.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vênêt, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se escută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

26-*

Droguerie medicinală

a lui

C. H. NEUSTÄDTER,
BRAȘOV, Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstädter).

Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Brașov:

Rum Jamaica

veritabil cel mai fin.

Cognac

veritabil franțuzesc și unguuresc.

VIN Malaga și Sherry.

Esente de Rum și Licher

96 % spirt de vin, Diferite soiuri de **CEAI.**

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, agărciuri de inimă, asmă, suțul greu, agărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicu-lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr-țile lumii, cari prețuesc cu muițmire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja leștiinătatea crucei male electre-magnetice o recomandă indecebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.**

folosibil la morburî, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țers și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

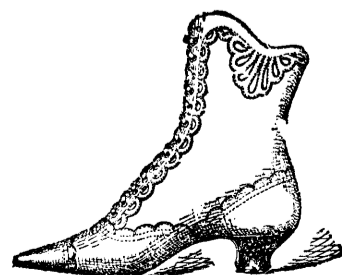
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de **Ghete** pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrata după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

(2817,18-4)

